

12 oktober 2004

Beleidsverklaring van premier Verhofstadt in de Kamer

Via de onderstaande link komt u bij het integraal verslag van de plenaire vergadering. De toespraak van de premier vindt u op de pagina's 7-14.

<http://www.dekamer.be/doc/PCRI/pdf/51/ip085.pdf>

Op de volgende pagina's vindt u de volledige tekst van de federale beleidsverklaring, zoals overgemaakt door de persdienst van de premier op 12 oktober 2004.

*Kamer van volksvertegenwoordigers - B-1008 Brussel
D. Van den Bossche*

Tel. : 02/549 81 77 - Fax : 02/549 83 02 - E-mail : dominique.vandenbossche@dekamer.be

Federale beleidsverklaring

12 oktober 2004

(1) De kansen grijpen

In het *Human Development Report* staat België opnieuw op de zesde plaats. Dat rapport van de Verenigde Naties rangschikt ieder jaar alle landen van de wereld volgens hun graad van menselijke ontwikkeling: levensverwachting, alfabetisering, scholingsgraad en Bruto Binnenlands Product per inwoner. Ook een recente studie van de *Internationale Arbeidsorganisatie* gewijd aan de graad van sociale bescherming, rangschikt België op de zesde plaats. Ons land weet met andere woorden haar hoge graad van welvaart te handhaven. Het is en het blijft een land waar het goed is om leven.

Ons land kende de afgelopen jaren een zwakke economische groei van telkens net iets minder of net iets meer dan 1% (0,7% in 2001 en 2002, 1,1% in 2003). Dit jaar daarentegen bedroeg de groei in het eerste kwartaal 0,7%, en versnelde verder in het tweede kwartaal tot 0,8%. Ook het ondernemersvertrouwen staat opnieuw op een hoog peil. Onze verwachting is dat de groei van de economie dit jaar minstens 2,4% zal bedragen¹ en in 2005 verder zal oplopen tot 2,5%. Vergeleken met onze buurlanden en de Europese Unie is dat respectievelijk 0,7 en 0,3% beter.

Deze versnelling van de economische groei wordt geschraagd door een periode van hoogconjunctuur in de grote economische zones: de Verenigde Staten, China en Japan en door een toename van de private consumptie in eigen land, een trend die wellicht nog sterker zal zijn in 2005. Door de belastinghervorming die nu op kruissnelheid komt, een goede sociale bescherming en gezonde openbare financiën, neemt het vertrouwen van de consumenten immers toe en neemt het voorzorgsparen af. Ook stijgen de investeringen opnieuw. Zo ligt het totaal van de bedrijfsinvesteringen voor het eerste trimester van dit jaar 4,6% hoger dan voor dezelfde periode van 2003. Dit geldt in nog ruimere mate voor de overheidsinvesteringen..

Deze economische groei en toename van de investeringen zullen ook leiden tot een kentering op de arbeidsmarkt. Na een verlies van 12.400 banen in 2002 en 15.200 in 2003², is de verwachting dat er dit jaar opnieuw 12.500 nieuwe jobs zullen geschapen worden. Voor 2005 wordt gehoopt op 39.000 nieuwe banen.³ Deze kentering moet er ook toe leiden dat de werkloosheidsgraad die 8,6% bedraagt (te vergelijken met 9,1% in de Europese Unie) eindelijk opnieuw gaat dalen.

Anders dan in de meeste andere landen van de Unie, vooral onze buurlanden hebben de voorbije moeilijke economische jaren niet geleid tot een ontsparing van de openbare financiën. Zowel in 2001, 2002 als 2003 werd een licht overschot geboekt van respectievelijk 0,6%, 0,1% en 0,4% (te vergelijken met - 1,4%, - 2,8% en - 3,7% bij onze buurlanden en - 1,7%, -2,3% en -2,7% in de Euro-zone). De openbare schuld daalde voor het eerst sinds 1982 onder de 100% van het BBP. In de Europese Unie (EU 15) steeg de schuld van 63 tot 64% van het BBP. De verwachting van de regering is dat ook in 2004 de begroting met een evenwicht zal worden afgesloten en de schuld verder zal dalen tot 97%.

De eerste tekenen van economisch herstel moeten we nu dan ook ten volle aangrijpen om een

---

¹ Indien de economische activiteit aan het huidige tempo blijft toenemen, ligt zelfs een groei van 2,8% in het bereik.

² Volgens het Federaal Planbureau.

³ Beide voorspellingen zijn een gemiddelde van de prognoses van het Planbureau, NBB, EU en OESO.

stabiele groei van de werkgelegenheid te waarborgen. Zoals de Hoge Raad voor Werkgelegenheid stelt, betekent dat er nu gelijktijdig werk gemaakt moet worden van een voldoende groot arbeidsaanbod én een productiviteitsgroei die gestimuleerd wordt door een klimaat dat de bedrijfsinvesteringen bevordert en door performante investeringen inzake infrastructuur, opleiding, onderzoek en innovatie. De uitdaging zal er nu in bestaan de heropleving maximaal te laten uitmonden in nieuwe investeringen en nieuwe tewerkstelling zowel in de profit als in de non-profit-sector. We moeten namelijk kost wat kost verhinderen dat de heropleving niet zou gepaard gaan met een substantiële toename van de werkgelegenheidsgraad. Want meer activiteit en een hogere werkgelegenheidsgraad zijn absoluut noodzakelijk om de kosten van de vergrijzing en van tal van nieuwe sociale noden op te vangen.

Meer jobs in een nieuwe economische context vereisen evenwel nieuwe hervormingen, nieuwe ingrepen, ingrepen en hervormingen die voornamelijk zullen moeten inspelen op alle aspecten van onze arbeidsmarkt, alsmede op het toenemen van onze capaciteit om te ondernemen en te innoveren.

(2) Een nieuwe institutionele omgeving

De regionale verkiezingen van juni 2004 hebben een nieuw tijdperk ingeluid. Voor het eerst in de politieke geschiedenis van België zullen zogenaamde asymmetrisch samengestelde regeringen ons land, haar regio's en gemeenschappen besturen.

Het zal een test zijn voor het federale staatsbestel dat België sinds 1993 kent. Het zal ook een test zijn voor ons allen, federale én regionale politici. Het is in elk geval de ambitie van de federale regering om in die test te slagen. Want als we in de komende jaren goed bestuur en verdere vernieuwing en vooruitgang in onze samenleving kunnen bewerkstelligen, dan zal het bewijs zijn geleverd dat het Belgisch federaal model werkt.

Daarin slagen zal een loyale medewerking vereisen van alle regeringen, regionaal én federaal, zowel in het overlegcomité, een instelling die verder zal uitgroeien tot dé ontmoetingsplaats van de gewesten en gemeenschappen, als in de nieuw op te richten Senaat.

(3) Het Forum: een nieuwe stap op weg naar de communautaire pacificatie

De goede werking van de nieuwe institutionele omgeving betekent evenwel allerm minst dat ons federaal staatsbestel geen aanpassingen behoeft, integendeel. Het is de ambitie van de regering en van haar meerderheid om wijzigingen aan te brengen teneinde de federale staatsordening grondig te verbeteren. Het klassiek tweekamerstelsel, overblijfsel van de oude Belgische unitaire staat moet verdwijnen en worden vervangen door aan het federalisme aangepaste politieke instellingen. Het kader voor deze hervorming zal het akkoord zijn dat op 26 april 2002 werd afgesloten en waarbij de Senaat wordt omgevormd tot een kamer van gewesten en gemeenschappen hoofdzakelijk bevoegd voor de grondwet, de bijzondere wetten en het verlenen van instemming aan de gemengde internationale akkoorden en verdragen, alsmede aan de multilaterale samenwerkingsakkoorden. De nieuwe Senaat zal naast haar initiatiefrecht om voorstellen bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers aanhangig te maken, ook beslissingen van de federale Kamer kunnen evoceren wanneer deze betrekking hebben op de rechten en belangen van de gewesten en gemeenschappen.

Naast de afschaffing van het klassiek tweekamerstelsel moet in een geest van openheid en wederzijds vertrouwen ook worden gezocht naar meer homogene bevoegdheidspakketten. Door soms beperkte bevoegdheidsverschuivingen kan vaak een veel meer coherente en efficiëntere aanpak worden bekomen. Dit komt in de eerste plaats de burger ten goede die voor zijn probleem of vraag makkelijker zal weten welke overheid hij of zij moet aanspreken. Het zal een belangrijke opdracht zijn van het Forum om na te gaan welke taken het best op welk niveau kunnen worden uitgeoefend. De federale regering en de verschillende deelgebieden zullen hieromtrent hun voorstellen kunnen formuleren.

Om al deze hervormingen en aanpassingen voor te bereiden en de nodige ontwerpen bij het Parlement in te dienen zal de Eerste Minister op 20 oktober as. een Forum installeren dat naast acht vertegenwoordigers aangeduid door de federale regering (waaronder de ministers van institutionele hervormingen) zal bestaan uit vier vertegenwoordigers aangeduid door de Vlaamse regering, twee vertegenwoordigers aangeduid door de Waalse regering, twee vertegenwoordigers aangeduid door de regering van de Franse Gemeenschap en twee vertegenwoordigers aangeduid door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest elk behorend tot een verschillende taalgroep. Ook zal een vertegenwoordiger van de regering van de Duitstalige gemeenschap met raadgevende stem worden uitgenodigd.

De tijd is ook rijp om een regeling uit te werken die een antwoord verschaft op het probleem gesteld door het arrest van het Arbitragehof nr. 73/2003. Recent werden daartoe bij de Kamer van volksvertegenwoordigers drie voorstellen. Een eerste voorstel splitst het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde om twee nieuwe kieskringen te vormen met name Vlaams-Brabant en Brussel, waarbij de lijsten uit de kieskring Brussel zich zullen kunnen verbinden hetzij met de kieskring Vlaams-Brabant, hetzij met de kieskring Waals-Brabant. Een tweede keert in wezen terug naar de arrondissementele kiesomschrijvingen zoals die bestonden voor de wet van 13 december 2002. Het derde voorstel hergroepeert de provincies Vlaams- en Waals-Brabant, alsmede de negentien Brusselse gemeenten tot één kiesomschrijving. De institutionele structuur van ons land is zo opgebouwd dat het onmogelijk is om in het Parlement welkdanig voorstel dan ook goed te keuren dat manifest ingaat tegen de wil van een van beide grote taalgemeenschappen in ons land. Bovendien is dat ook niet wenselijk. Integendeel, een oplossing moet worden gedragen door een brede consensus in beide grote gemeenschappen. En even duidelijk is het dat de uiteindelijke

regeling het beginsel zal moeten respecteren van één man of één vrouw, één stem. Met andere woorden er moet een duurzame en doorzichtige oplossing worden uitgewerkt die zowel door een ruime meerderheid in het Parlement als door de betrokken taalgemeenschappen in ons land kan worden onderschreven. De gewesten en gemeenschappen zullen in de komende dagen worden uitgenodigd om aan zo'n regeling mee te werken.

Het zou goed zijn dat ook komaf zou worden gemaakt met een aantal andere voetangels die nu al decennialang de communautaire pacificatie en meer bepaald het vreedzaam samenleven van Franstaligen en Nederlandstaligen in-en-rond Brussel in de weg staan. Het zou ook wenselijk zijn verder te werken aan de versterking van de samenwerking tussen Nederlandstaligen en Franstaligen binnen het Brussels Hoofdstedelijk gewest zoals de modernisering van de taalwetgeving, de constitutieve autonomie en de rechten van de Franstaligen en de Vlaamse minderheid.

De regering wil ook het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde hervormen. Die hervorming zal deel uitmaken van een breder wetsontwerp dat betrekking zal hebben op de gehele gerechtelijke indeling van het grondgebied en dat voor het einde van het jaar op initiatief van de minister van Justitie door de regering bij het Parlement zal worden neergelegd.

Tenslotte wil de regering ook iets doen aan de inflatie van verkiezingsdata, waarbij komt dat de werkelijke inzet van verkiezingen veelal niet overeenstemt met het beleidsniveau waarop ze worden gehouden. Om hieraan te verhelpen zal de regering met de gewesten en gemeenschappen een overleg op gang brengen.

(4) De sociaal-economische agenda

De regering zal de komende maanden al haar aandacht concentreren op de sociaal-economische agenda. Nu de heropleving een feit is, moet alles op alles worden gezet om die zo veel mogelijk om te zetten in nieuwe investeringen en nieuwe arbeidsplaatsen. De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid laat er in haar recente rapport immers geen twijfel over bestaan dat zulks dé uitdaging is voor de toekomst. Om onze welvaart op het huidig peil te handhaven en tegelijkertijd de kosten van de vergrijzing op te kunnen vangen moet de werkgelegenheidsgraad tegen 2010 drastisch omhoog, volgens de Europese doelstelling tegen 2010 zelfs tot 70%. En tegen 2030 moet niet minder dan twee derden van de 55- tot 65 jarigen aan de slag zijn.

Dit zijn weliswaar zeer ambitieuze doelstellingen, maar ze dwingen ons om steeds het sociaal-economische als prioriteit te behouden. Om deze doelstellingen te halen, is een sterke economische groei natuurlijk cruciaal. Dit vereist een goed klimaat waarin de bedrijfsinvesteringen en de investeringen in innovatie, onderzoek en ontwikkeling kunnen gedijen. Maar dat zal niet volstaan. Er is door een reeks ingrepen op onze arbeidsmarkt ook een belangrijke toename nodig van het aanbod aan goed opgeleide arbeidskrachten en dit op een ogenblik dat de veroudering van de bevolking sterk toeneemt en het aantal oudere arbeidskrachten sterk is afgenomen. Er is met andere woorden naast een strategie om het ondernemen te bevorderen, nood aan een globale arbeidsmarktstrategie die de werking van onze arbeidsmarkt verbetert, meer arbeidskrachten mobiliseert en verder de arbeidskosten beheerst. Hierbij moet ook aandacht besteed worden aan duurzame werkgelegenheid voor kansengroepen, kwaliteit van de arbeid en mens- en milieuvriendelijk ondernemen. Tenslotte moet de evolutie van onze openbare financiën verder de goede kant opgaan. Wij hebben geen nood aan een blind saneringsbeleid dat de economie verstikt, net zo min als we behoefte hebben aan een expansief budgettair beleid dat op korte termijn misschien de economische activiteit opkrikt, maar op termijn alleen maar leidt tot oplopende schulden en nieuwe tekorten.

Geïnspireerd door de aanbevelingen van de Hoge Raad voor de werkgelegenheid en de Hoge Raad van Financiën gaat de regering in concreto volgende zeven paden volgen en initiatieven nemen:

- (1) maatregelen voor de verbetering van de werking van de arbeidsmarkt, van vorming en opleiding en van de kwaliteit van het werk;
- (2) maatregelen voor de versterking van de participatie op de arbeidsmarkt, zoals een betere begeleiding van de werkzoekenden, vlottere toegang van jongeren, vrouwen, allochtonen en gehandicapten, betere combinatie van werk en andere activiteiten en vooral voor een vlottere participatie van ouderen;
- (3) maatregelen voor een verdere beheersing van de arbeidskosten via een verantwoorde loonontwikkeling en een verdere verlichting van de lasten op arbeid;
- (4) initiatieven ter versterking van de innovatie en het ondernemerschap;
- (5) de uitbouw van de infrastructuur en de logistieke mogelijkheden van het land;

- (6) nieuwe acties inzake vereenvoudiging en de afbouw van de administratieve overlast;
- (7) het uittekenen van een strikt financieel kader dat de begroting in evenwicht houdt en de schuld verder reduceert.

Het verbeteren van de werking van de arbeidsmarkt – de eerste uitdaging – moet er op gericht zijn net zoals in de Scandinavische landen meer te investeren in opleidingen en tegelijkertijd een grotere mobiliteit van de werknemers tot stand te brengen. Mobiliteit op de arbeidsmarkt is een realiteit die steeds belangrijker wordt. Eénzelfde job voor de ganse duur van de carrière is niet meer van deze tijd. Door het garanderen van voldoende opleiding en vorming, zorgen we ervoor dat jobrotatie vlot kan verlopen en niet als problematisch wordt ervaren door de mensen. Ondernemingen dragen daarbij een belangrijke verantwoordelijkheid. Daarom vraagt de regering aan de sociale partners:

- tegen 2010 uitvoering te geven aan hun eerder afgesloten akkoord om één werknemer op twee in de loop van het jaar in een vormings- en opleidingstraject te stoppen, hetgeen neerkomt op 60.000 bijkomende werknemers jaar na jaar tot 2010; daarom vraagt de regering hen om een praktisch en juridisch kader voor opleidingsplannen uit te werken dat toelaat om zowel binnen als buiten de arbeidstijd opleidingen te volgen. Daarbij moet in de sectorale en bedrijfsopleidingsplannen die daartoe zullen opgesteld worden, bijzondere aandacht gaan naar oudere werknemers, minder geschoolden, personen met een handicap en allochtonen; tevens zal naar aanleiding van de vereenvoudiging van de sociale balans uitvoering worden gegeven aan de afspraken van de sociale partners in verband met de ontwikkeling van een globale, eenvoudig meetbare procedure of meetinstrument met betrekking tot de opleidingsinspanningen;
- de inspanningen voort te zetten met het oog op de verbetering van de kwaliteit van het werk als essentieel onderdeel van de productiviteit; kwaliteitsvolle jobs zijn jobs waarvan de inhoud en de omstandigheden motiveren om met plezier en goed te werken. Kwaliteitsvolle jobs zijn jobs die het werken in omstandigheden aangepast aan de fysieke en mentale mogelijkheden van éénieder mogelijk maken. Ze zijn het beste antwoord op de maatschappelijke uitdaging waar we voor staan om langere loopbanen te presteren en om heel wat mensen die zich – al dan niet vrijwillig – in de marge van de arbeidsmarkt ophouden opnieuw in te schakelen. De vele duizenden preventiedeskundigen die ons land rijk is moeten hiertoe bijdragen;
- een voorstel uit te werken om het huidige regime op de arbeidstijden te moderniseren; daarbij moet een interprofessioneel kader worden gecreëerd waarbij de behoeften van de onderneming (bijvoorbeeld om piekmomenten op te vangen) verzoend worden met de wensen van bepaalde werknemers om, op vrijwillige basis, te presteren buiten de klassieke werkuren ten bate van hun gezinsleven;
- parallel en in datzelfde kader, vraagt de regering aan de sociale partners het regime van de interim opnieuw te bekijken; voor veel werknemers kan interim inderdaad een toegangspoort betekenen voor een vaste betrekking; men moet er daarom alles aan doen opdat interim-arbeiders beter beschermd zouden worden (meer in het bijzonder inzake de werkloosheidsuitkeringen), in optimale

veiligheidsvoorwaarden kunnen werken en ook kunnen genieten van sociale voordelen; het komt er op aan mogelijke verbeteringen te onderzoeken, meer bepaald de mogelijkheid om het verbod dat in bepaalde sectoren bestaat op te heffen; bovendien moet het systeem van invoeginterim, dat vandaag te weinig gebruikt wordt, geëvalueerd worden en risicogroepen moeten er makkelijker toegang toe krijgen;

- tenslotte ook inspanningen te leveren om de onderscheiden statuten van arbeiders en bedienden verder naar elkaar te doen toegroeien; de verschillen tussen die statuten belemmeren immers in hoge mate de beroepsmobiliteit en leiden tot een grote ongelijkheid.

Van haar kant zal de regering naast het opvoeren van de mobiliteit binnen de overheidssector, inspanningen leveren om zoals de Hoge Raad voor de werkgelegenheid bepleit de arbeidsmarktparticipatie te verhogen “door de ontwikkeling van de sociale infrastructuur, bijvoorbeeld de kinderopvang, die de combinatie van werk en andere activiteiten vergemakkelijkt, en door arbeidsstelsels die de vraag van werknemers naar die combinatie kunnen verzoenen met die van de ondernemingen om het werkvolume soepel aan de activiteit te kunnen aanpassen”. Daartoe zullen vanaf dit jaar, na advies van de sociale partners, de ouderschaps- en andere verloven worden verbeterd en zullen er meer middelen in de kinderopvang worden geïnvesteerd.

Binnenkort zal bovendien een nieuw samenwerkingsakkoord Sociale Economie periode 2005-2008 worden afgesloten, zodat opnieuw een kader wordt gecreëerd om samen de beschikbare middelen optimaal aan te wenden. Daarnaast zal meer en meer de nadruk worden gelegd op een kruisbestuiving tussen de sociale economie en de reguliere economie. Managementsvaardigheden uit de reguliere economie kunnen een meerwaarde betekenen voor de sociale economie, terwijl de waarden van de sociale economie steeds meer een meerwaarde opleveren voor bedrijven uit de reguliere economie.

Bovendien wil de regering ook een debat op gang brengen over het aanmoedigen van outplacement door de bedrijven. Vooral bij herstructureringen zou outplacement de regel moeten worden, waarbij de werkgever in plaats van aanvullende vergoedingen, zij het gedeeltelijk, outplacement zou moeten aanbieden en waarbij van de werknemer mag verwacht worden dat hij hiervan gebruik maakt. De inspanning van de werkgever kan geëvalueerd worden in functie van de mate aan vorming en opleiding tijdens de loopbaan. In dat kader zou ook de impact van CAO 82 moeten worden geëvalueerd, die een recht geeft op outplacement voor 45-plussers. Systemen die door de toekenning door sommige werkgevers van aanvullende vergoedingen bovenop de werkloosheidsvergoedingen een werkloosheidsval creëren, de zogenaamde canada dry's, moeten in ieder geval ontmoedigd worden door bijvoorbeeld de invoering van een te betalen bijdrage op die aanvullende vergoedingen, naar analogie met de regeling die vandaag bestaat voor brugpensioen. Deze bijdrage zou hoger uitvallen naarmate de leeftijd van de betrokken werknemers lager is en kan gemoduleerd worden in functie van de hoogte van de bijdragen en het beslissingsniveau.

Om de kansen op werkhervatting bij een nieuwe werkgever te vergroten, wil de regering tenslotte zowel de aanvulling in het kader van het brugpensioen als in het kader van een canada dry activeren. Meer bepaald zullen deze aanvullingen verder doorbetaald worden door de vroegere werkgever en kan de werkloze ze als ‘rugzakje’ mee nemen naar de nieuwe werkgever. Daarom zal elke vorm van sociale bijdrage erop (bijdragen in hoofde van de

werkgever en inhoudingen in hoofde van de werknemer) wegvallen zodra de werkloze een nieuwe job gevonden heeft. Op die manier wint iedereen erbij. De vroegere werkgever, omdat de bijdragen erop wegvallen. De werknemer omdat hij er netto zelfs meer aan overhoudt dan voor de tewerkstelling en hierdoor makkelijker een nieuwe job zal aanvaarden. En de overheid omdat de werkloosheidsuitkeringen wegvallen en er sociale bijdragen en belastingen worden betaald op het nieuwe loon. Tijdskrediet is een ideaal instrument om een ontspaan loopbaan te realiseren. Het laat een harmonieuzere verhouding arbeids- en privéleven toe. Het is voor sommigen een stevige remedie tegen burn out. In geval van herstructureringen kan het in sommige gevallen een betere verdeling van de arbeid mogelijk maken. Het is dan een volwaardig alternatief voor ontslag en kan zelfs vermijden dat mensen in brugpensioen moeten vertrekken. Aan de andere kant is er ook oneigenlijk gebruik van tijdskrediet. Het wordt vandaag te vaak gebruikt om mensen kunstmatig en goedkoop volledig op inactief te zetten. De regering wil samen met de sociale partners garanties uitwerken dat het tijdskrediet alleen voor zijn eigenlijke doel gebruikt wordt. Dat zal alleen kunnen als het, minstens na een zekere periode, niet meer vrijgesteld wordt van iedere bijdrage aan de sociale zekerheid.

Het mobiliseren van een groter aantal arbeidskrachten is de tweede grote uitdaging. Mensen aanzetten tot het aanvaarden van werk wil de regering bereiken door de invoering van de “werkbonus”, ter vervanging van de vermindering van de persoonlijke bijdragen en het technisch complexe belastingkrediet dat een “uitgesteld” en dus minder effectief voordeel oplevert. Naast de invoering van de werkbonus wordt de inkomensgarantie-uitkering voor deeltijds werkenden aangepast zodat meer werken zal leiden tot een toename van het inkomen, terwijl een overgangsregime wordt voorzien voor degenen die actueel van het voordeel genieten. De zelfstandigen en de meewerkende echtgenoten met een laag inkomen worden gestimuleerd door het belastingkrediet.

Met hetzelfde doel voor ogen is vanaf 1 juli 2004 ook de nieuwe werkloosheidsreglementering van start gegaan. Het nieuwe systeem breidt de begeleiding van werklozen aanzienlijk uit en scherpt tegelijk de controle aan. Met de gewesten en gemeenschappen werden daartoe de nodige afspraken gemaakt. Het nieuwe systeem zal progressief worden ingevoerd. Eerst voor de jongeren. Vanaf juli 2005 ook voor de werkzoekenden jonger dan 40 jaar. In 2006 wordt de groep verruimd tot alle werkzoekenden beneden de 50 jaar. Nadien zal het systeem geëvalueerd en desgevallend bijgestuurd worden.

Gezien de relatief grote omvang van de zwarte economie in België (de ramingen lopen uiteen van 10 tot 22% van de totale economie), beveelt de Europese Raad ons aan om het draagvlak van de sociale zekerheid te vergroten via een vereenvoudiging van wetgeving en procedures, via het ontwikkelen van alternatieven die de redenen voor fraude wegnemen, via een gesystemiseerde en hardere aanpak van zowel bijdrage- als uitkeringsfraude en via informatiecampagnes. In het begin van dit jaar werd beslist om een globaal beleid terzake te ontwikkelen dat op de verschillende schakels van de handhavingssketting betrekking heeft. In de loop van de volgende maanden zullen daartoe een aantal randvoorwaarden ingevuld worden, o.a. op het vlak van organisatie, mensen en middelen, waarna de regering concrete doelstellingen zal formuleren die kaderen in het verzekeren van de financiering van de sociale zekerheid en het beschermen van de rechten van werkenden en sociaal verzekerden. Tenslotte zal een juridisch sluitende aanpak van schijnzelfstandigheid worden uitgewerkt. Voor het einde van het jaar worden de noodzakelijke wettelijke aanpassingen doorgevoerd.

Eveneens met het doel meer arbeidskrachten te mobiliseren vraagt de regering aan de sociale partners om in het interprofessioneel overleg afspraken te maken over het gratis woon-

werkverkeer. De krijtlijnen hiervoor zijn uitgetekend. De federale overheid zal hiervoor ongeveer 78 miljoen euro ter beschikking stellen. Dit aanzienlijk bedrag zou door een inspanning van de werkgevers moeten worden aangevuld, die op vrijwillige basis moeten kunnen toetreden. Deze inspanning van de werkgever valt binnen de loonnorm en is fiscaal aftrekbaar en niet onderworpen aan sociale bijdragen. De regering vraagt aan de sociale partners ook na te denken over een inschakelingsmechanisme voor jongeren dat hen moet toelaten een professionele ervaring op te doen, indien mogelijk binnen de zes maanden na hun intrede op de arbeidsmarkt en in voorkomend geval in een formule gecombineerd met een professionele vorming.

Tot slot wenst de regering dat, voor wat betreft studentenarbeid, naast het bestaande statuut, een nieuw statuut wordt uitgewerkt, waarbij de studenten ook buiten de bestaande grenzen arbeid kunnen verrichten, maar waarvoor ook verhoogde bijdragen verschuldigd zijn, en waarbij de vervulde arbeidstijd pro rata in mindering wordt gebracht van de wachtperiode. Daarbij zal de fiscale aftrekbaarheid in hoofde van de ouders behouden blijven voor zover een nader te bepalen inkomensgrens niet wordt overschreden.

Alle belangrijke rapporten zoals het Verslag van de Hoge raad voor Werkgelegenheid, het jaarverslag van de Commissie voor vergrijzing van de Hoge Raad voor Financiën en het rapport over de vergrijzing van de Commissie Sociale Zaken stellen dat we, om onze toekomstige welvaart te vrijwaren, nog meer mensen aan het werk moeten krijgen. De Hoge raad voor de Werkgelegenheid benadrukt trouwens dat de demografische variabelen en de werkgelegenheidsgraad een rechtstreekse invloed uitoefenen op de ontwikkeling van het economisch groeipotentieel. Zo heeft de Raad berekend dat indien de werkgelegenheidsgraad over de periode tot 2030 op het huidige niveau van 60% blijft, de gemiddelde economische groei per inwoner tijdens die periode slechts met 1,4% per jaar zou toenemen. Tijdens de afgelopen tien jaar was dat gemiddeld, 1,9%. Als we erin slagen tegen 2030 een activiteitsgraad van 66% te bereiken, zouden we tot 2010 weliswaar het niveau uit het verleden kunnen handhaven, maar nadien daalt de groei van onze welvaart dan continu om rond 2030 een niveau van 1,5% te bereiken. Als we de welvaart van ons en onze kinderen dus niet in het gedrang willen brengen en ons systeem van sociale bescherming, met een volwaardig pensioen willen garanderen, moet er nu ingegrepen worden.

Het aandeel van de mensen op actieve leeftijd in de totale bevolking zal de komende jaren gestaag afnemen én binnen die actieve bevolking zal het aandeel van de plus vijftigers toenemen. Het is daarom absoluut noodzakelijk dat de arbeidsparticipatie van die laatste groep toeneemt, teneinde voldoende economische groei en een solide financiering van de sociale zekerheid te kunnen blijven waarborgen. Het halen van de doelstellingen van de Europese top van Lissabon, te weten een werkgelegenheidsgraad van oudere werknemers (55-64 jaar) van 50% in 2010, is daarbij ons richtsnoer. Met een werkgelegenheidsgraad voor vijfenvijftig plussers die vandaag amper 28,1% bedraagt, vindt de regering dat niet langer kan worden getalmd.

Om dit alles grondig voor te bereiden zal reeds in de komende weken en dit los van de interprofessionele onderhandelingen, een driepartijen-overleg worden opgestart tussen regering, de werknemers- en de werkgeversorganisaties. Dit overleg zal op korte termijn conclusies trekken uit de voorhanden zijnde analyses. Daarna zullen concrete voorstellen worden geformuleerd met het oog op een pakket concrete maatregelen in het voorjaar van 2005. Bij dit overleg, waarbij vanzelfsprekend alle nieuwe maatregelen in overleg met de

sociale partners zullen worden uitgewerkt, zal de regering volgende richtsnoeren en denksporen inbrengen:

- de wettelijke pensioenleeftijd blijft onaangetast; het probleem van de gebrekkige participatiegraad van oudere werknemers in ons land wordt immers niet veroorzaakt door een te lage wettelijke leeftijd maar een te vroege feitelijke uitstap uit de arbeidsmarkt;
- de nieuwe maatregelen waartoe besloten wordt, moeten van toepassing zijn naar de toekomst toe; zij mogen geenszins de grote groep ouderen beogen die thans reeds vervroegd zijn uitgetreden, het weze bruggepensioneerden of oudere werklozen;
- bij de nieuwe maatregelen die betrekking hebben op de toegangsvoorwaarden, het bedrag en de duur van de vervroegde uittredingsstelsels zal steeds een specifieke behandeling gaan naar de beperkte groep van werknemers die in zware arbeidsomstandigheden gewerkt heeft of die het slachtoffer geworden is van herstructureringen;
- de nieuwe maatregelen moeten de stelsels van vervroegde uittreding beperken door oudere werknemers te stimuleren om langer aan de slag te blijven of bij verlies van hun job makkelijker een nieuwe job te vinden, dit kan ondermeer door (1) het opdrijven van de investeringen in opleiding en vorming gedurende de ganse loopbaan met bijzondere aandacht voor de oudere werknemers, (2) het integreren van de leeftijdsdimensie in de bedrijfs- en sectoropleidingsplannen via carrière check-ups, erkenning van verworven competentie en loopbaanplanning, (3) het invoeren van meer ontspannen loopbanen, waarbij naast de bestaande vormen van tijdskrediet en binnen welomschreven krijtlijnen bijvoorbeeld extra-legale verlofdagen of uren die vrijwillig tijdens drukkeres periodes gepresteerd worden op een later tijdstip in de loopbaan opgenomen kunnen worden, (4) een onderhandeld collectief kader te creëren waarbinnen oudere werknemers die dat wensen de kans krijgen om, indien de arbeidsorganisatie het toelaat, het dubbel vakantiegeld en/of de eindejaarspremie om te zetten in bijkomende vakantiedagen, (5) het creëren van een instrument dat werknemers die zware arbeid verrichten voorbereidt op een lichtere en meer aangepaste job aan het eind van hun loopbaan en waarbij het eventuele loonverlies bij zo'n verandering van job wordt ingeperkt, (6) een systematische uitbouw en verbetering van het outplacement rekening houdend met de reeds gedane inspanningen in opleiding en vorming tijdens de loopbaan, (7) een aanpassing van de regels inzake de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt, (8) het vervangen van sectorale anciënniteitsvoorwaarden die de toegang tot het brugpensioen regelen door andere criteria zodat oudere werknemers een nieuwe job in een andere sector kunnen aanvaarden zonder dat ze nadien bij een eventuele gedwongen vervroegde uittreding in de kou komen te staan, (9) de doorbetaling van de aanvullende vergoedingen brugpensioen en canada dry bij werkhervatting, (10) de invoering van een bonussysteem dat eerder een lange loopbaan dan het werken op hoge leeftijd stimuleert, (11) het aanmoedigen van wie na de wettelijke pensioenleeftijd, zonder een pensioen te genieten, zijn professionele activiteit wenst verder te zetten met de bedoeling om hogere pensioenrechten op te bouwen en (12)

afspraken mogelijk te maken waarbij werknemers ouder dan 45 in ruil voor het laten vallen van hun loonopslag kunnen opteren voor betere voorwaarden inzake hun individuele arbeidstijd en organisatie ;

- de nieuwe maatregelen moeten de stelsels van vervroegde uittreding ook beperken door werkgevers te stimuleren om ouderen langer in dienst te houden of aan te werven, dit kan onder meer door (1) het verminderen van de loonspanning tussen jongeren en ouderen door het gradueel integreren van criteria, andere dan leeftijd en anciënniteit, in loonbarema's en door het afbouwen van het gewicht van de factor leeftijd in het verloningsbeleid, (2) systematisch te waken over een correcte toepassing van de antidiscriminatiewet en met name het verbod op leeftijdsdiscriminatie, (3) een herschikking van de lastenverlagingen ten voordele van de oudere werknemers en in het bijzonder van oudere werknemers die overstappen van een zware arbeid op een lichtere en aangepastere job of van oudere werknemers met lage lonen, (4) een kader te creëren dat een versoepeling van de mogelijkheden tot inplacement toelaat, met name om de overstap naar een meer aangepaste job op het eind van de loopbaan te vergemakkelijken, (5) de vrijstelling van sociale bijdragen van de aanvullende vergoeding indien de werknemer een nieuwe job vindt bij een andere werkgever, (6) te vermijden dat de werkgever die een oudere werknemer aanwerft één of enkele jaren later met de volledige kost van vervroegde uittreding geconfronteerd wordt, zonder dat de rechten van de werknemer in het gedrang komen en (7) het creëren van een wettelijk kader dat toelaat om de talenten, expertise en vaardigheden van oudere werknemers optimaal te benutten door ze te delen met andere ondernemingen, dit om het verlies van expertise, inzonderheid naar aanleiding van herstructurerings tegen te gaan;
- de nieuwe maatregelen moeten tenslotte de stelsels van vervroegde uittreding inperken door het zowel voor de werkgevers als voor de werknemers minder aantrekkelijk te maken om er een beroep op te doen, dit kan onder meer door (1) het aanpassen van de loopbaanvereisten en de berekeningsregels voor het samenstellen van de loopbaan en het aanpassen van de leeftijdsvereisten, met name voor wat betreft de canada dry regelingen, zodat de gemiddelde duur van de loopbaan verlengd wordt, (2) de vervroegde uittreding, ook en met name bij herstructurering, niet als een 'eerste keus' of een 'verworven recht' te beschouwen, maar alternatieven zoals outplacement, herplaatsingsprojecten en arbeidsherverdeling eerst ten volle te benutten, (3) het responsabiliseren voor de kost van vervroegde uittreding (aanvullende vergoedingen en bijdragen daarop) om te vermijden dat werkgevers die een leeftijdsbewust personeelsbeleid voeren opdraaien voor de kost voor wie dat niet doet, (4) het verstrengen van de voorwaarden die leiden tot het toekennen van verkorte opzeggingstermijnen bij vervroegde uittreding, (5) het aanpassen van het bedrag en de duur van de aanvullende vergoedingen, (6) het verhogen van de bijdragen verschuldigd op de aanvullende vergoedingen in functie van de leeftijd van uittreding, het bedrag en de grondslag van de toegekende voordelen, (7) het beperken van aanvullende pensioenen tot een werkelijke aanvulling op een pensioen zodat de combinatie aanvullend pensioen en werkloosheidsuitkering onmogelijk wordt, daarbij dient ook de fiscale aftrek voor de financiering van aanvullende pensioenrechten die betrekking hebben

op tijdvakken van vervroegde uittreding beperkt te worden tot periodes waarin betrokkene beschikbaar blijft voor de arbeidsmarkten (8) het herbekijken van de fiscale en parafiscale behandeling van de vervroegde uittredingsregelingen onder meer met het oog op het wegwerken van de bestaande discriminaties.

- tenslotte kan ook de toegelaten arbeid van nieuwe vervroegde gepensioneerden worden afgeremd of onmogelijk worden gemaakt, terwijl ook de plafonds van toegelaten arbeid van zij die de wettelijke pensioenleeftijd hebben bereikt verder stelselmatig kunnen worden opgetrokken en geleidelijk afgeschaft.

Bovenstaand overleg zal in het voorjaar van 2005 leiden tot een pakket concrete maatregelen met betrekking tot de eindeloopbaan. Daarbij zal er in het bijzonder over gewaakt worden geen jongeren uit de arbeidsmarkt te stoten. Integendeel kan het aan het werk houden van oudere werknemers en het invoeren van nieuwe stelsels zoals peterschapsprojecten, juist een troef betekenen bij het opleiden en integreren van jongere arbeidskrachten in onze bedrijven. Het zal bij het uitwerken van dit pakket ook belangrijk zijn om niet uit het oog te verliezen dat de eindeloopbaanproblematiek betrekking heeft op het geheel van de actieve bevolking.

Op langere termijn streeft de regering in overleg met de sociale partners naar de invoering van een volwaardig systeem van tijdsparen dat op vrijwillige basis en met respect voor het arbeidsrecht en de bepalingen inzake de wettelijke arbeidsduur, de werknemers zal toelaten om hun arbeidstijd te beheren en over hun loopbaan te spreiden in functie van hun persoonlijke en gezinsnoden. Daarbij zal elke werknemer een tijdsspaarrekening hebben waarop werkdagen kunnen worden opgespaard. Ook werknemers met bescheiden inkomens moeten alle kansen en steun krijgen om aan tijdsparen te doen zonder dat ze daarvoor grote financiële of andere offers moeten brengen

Tegelijkertijd met de bezinning over deze nieuwe loopbaanregeling, zal, naar Fins voorbeeld, een gerichte informatiecampagne worden georganiseerd die wijst op de positieve aspecten van de vergrijzing. Met deze campagne moeten de werkgevers worden gesensibiliseerd over de troeven van oudere werknemers en vooral over de manier waarop hun ervaring kan worden gevaloriseerd onder meer om jongere werknemers te begeleiden.

Tenslotte wil de regering aan alle actieven, zowel werknemers, zelfstandigen als ambtenaren regelmatig transparante informatie bezorgen over hun globale pensioensituatie. Op termijn moet dit uitmonden in een 'geconsolideerde pensioenrekening' die de actieven een tijdig inzicht geeft op wat ze mogen verwachten aan pensioen en wat de eventuele gevolgen zijn van langer of korter werken.

Ten derde de verdere beheersing van de arbeidskosten. België is een open economie. Onze welvaart is derhalve in belangrijke mate afhankelijk van de concurrentiepositie van onze ondernemingen, in de eerste plaats tegenover hun concurrenten in de ons omringende landen die onze voornaamste handelspartners zijn. Naast de innovatiekracht van onze ondernemingen, de investeringen in onderzoek en ontwikkeling en in de vorming en opleiding van werknemers, is de loonkost een bepalende factor voor die concurrentiepositie..

De jongste maanden wordt de druk op onze arbeidsmarkt evenwel sterk opgevoerd vanuit de buurlanden die net zoals wij genoodzaakt zijn méér mensen aan het werk te krijgen teneinde de verdere creatie van welvaart te garanderen. Als antwoord vraagt de regering aan de sociale

partners om in het najaar een interprofessioneel akkoord af te sluiten dat de competitiviteit van onze bedrijven in al zijn opzichten verbetert.

Van haar kant zal de regering uitvoering geven aan de belastinghervorming die vanaf 2005 en 2006 volledig op kruissnelheid komt, alsook aan de uitvoering van de afgesproken sociale correcties en de sociale lastenverlagingen, die alle een belangrijke koopkrachtstijging bij de gezinnen en de particulieren teweeg zullen brengen. Daarnaast zullen de nieuwe lastenverlagingen die dit jaar goed waren voor iets meer dan 450 miljoen euro, in 2005 oplopen tot bijna een miljard euro. Met de sociale partners zou kunnen onderzocht worden of binnen het totale pakket aan lastenverminderingen er geen verschuivingen mogelijk zijn met het oog op maximale doeltreffendheid inzake jobcreatie. Ook de vereenvoudiging en de verbetering van de tewerkstellingsprogramma's en de inspanningen inzake de kwaliteit van de arbeid dragen bij tot een duurzaam arbeidsklimaat.

Eerder hebben we gezegd dat volgens de Hoge Raad voor Werkgelegenheid er zowel moet gewerkt worden aan een voldoende aanbod van arbeidskrachten, als aan de uitbouw van een voldoende productieve economie. Het Technisch Rapport dat de Centrale Raad voor Bedrijfsleven opstelt inzake de werkgelegenheid en de loonkostenontwikkeling, zou kunnen worden verrijkt met een luik over de kwaliteitsconcurrentie van onze economie.

Het versterken van het ondernemerschap en het aanzwengelen van de bedrijfsinvesteringen en de investeringen in onderzoek en ontwikkeling is de vierde uitdaging waarop de regering zich zal focussen. Belangrijke stappen werden daartoe reeds gezet. Het tarief van de vennootschapsbelasting werd verlaagd van 40,17 tot 33,99%. In de loop van 2005 zal op het loon van de onderzoekers van 76 wetenschappelijke instellingen en van alle ondernemingen die met deze instellingen samenwerken een vrijstelling van 50% op de bedrijfsvoorheffing worden toegekend. Bovendien is het essentieel dat zij die risico nemen van een minimale billijke sociale dekking kunnen genieten. Vandaar startte begin deze maand de eerste fase van de hervorming van het statuut van de zelfstandigen. Op die datum ging de eerste verhoging in van het zelfstandigenpensioen, dit met gemiddeld 30 euro per maand. De volgende drie jaar zal dit nogmaals gebeuren, in totaal dus voor gemiddeld 120 euro per maand, waardoor de kloof met het werknemerspensioen wordt gehalveerd. In de tweede fase van de hervorming, tegen medio 2006 zal de regering een zogenaamde eerste pijler bis opzetten die op termijn het pensioen van de zelfstandigen helemaal op het niveau van de werknemers moet brengen. Bovendien zullen in 2006 de zelfstandigen kunnen genieten van een betere bescherming in de gezondheidszorg en een verhoging van de uitkeringen, zowel via de incorporatie van de kleine risico's in de verplichte ziekteverzekering als de terugbetalingen en de maximumfactuur, net als de verhoging van de invaliditeitsuitkering.

Nochtans blijven ondernemen en innoveren in ons land gebukt gaan onder een aantal zware handicaps. Zo bieden sinds de uitbreiding van de Europese Unie 16 van de 25 lidstaten een aantrekkelijker tarief van vennootschapsbelasting aan dan ons land. Ook blijft de met de Europese Commissie uitgewerkte regeling inzake de coördinatiecentra zorgen voor onzekerheid. En naast de arbeidskosten, blijven ook de energie- en elektriciteitskosten te hoog. De regering wil in 2005 elk van die handicaps grondig aanpakken.

- om te vermijden dat de aanwezige coördinatiecentra en de ermee gepaard gaande arbeidsplaatsen zouden wegtrekken en ervoor te zorgen dat België aantrekkelijk blijft voor nieuwe buitenlandse investeringen, moet zo snel

mogelijk de nodige rechtszekerheid worden gecreëerd voor de betrokken ondernemingen; mocht de Europese Commissie die rechtszekerheid omtrent de vernieuwde cost plus regeling niet garanderen, zal de regering een gepast alternatief uitwerken; voor het aantrekken van investeringen is tenslotte ook de verdere uitbouw van de “dienst voorafgaande beslissingen” essentieel; vanaf het eerste trimester van 2005 moet deze rullingdienst de bestaande achterstand wegwerken en binnen een korter tijdsbestek advies verlenen omtrent nieuw ingediende dossiers; bovendien zal de wet van 24 december 2002 tegen midden volgend jaar grondig worden geëvalueerd, aangepast en vereenvoudigd binnen een budgettair neutraal kader; hét uitgangspunt dat bij deze evaluatie zal worden ingebracht is de vaststelling dat de huidige fiscale regeling onze ondernemingen er toe aanzet zich overwegend te financieren met vreemd vermogen, waardoor de solvabiliteit van de Belgische bedrijven vaak te zwak is; vandaar dat bedrijven moeten worden gestimuleerd hun winst te herinvesteren; deze aanpassing opent nieuwe mogelijkheden voor particulieren om kapitaal in KMO's te beleggen die genieten van het verlaagd tarief en die volledig in handen zijn van natuurlijke personen

- m.b.t. de hoge energie- en elektriciteitskosten plant de regering naast de invoering van een maximaal degressief tarief ten gunste van de bedrijven die een energieconvenant hebben ondertekend, een reeks nieuwe ingrepen om een daadwerkelijke concurrentie op de energiemarkt tot stand te brengen; alleen op die wijze zal de kostprijs zowel voor de ondernemingen, als voor de particuliere consumenten dalen; zo zal de veiling efficiënter worden georganiseerd opdat de capaciteit op termijn opgedreven kan worden tot minstens een vierde van de productiecapaciteit en zal het wettelijk kader van de elektriciteitsbeurs zo snel mogelijk worden afgerond; het wettelijk kader met betrekking tot de financiering van de kabel en de aansluiting van off-shore-projecten zal worden uitgewerkt; bovendien zullen op korte termijn initiatieven genomen worden om nieuwe milieuvriendelijke productie-eenheden te ontwikkelen, zo mogelijk via overname van bestaande sites; alvast de NMBS zal een tender uitschrijven om de markt te bevragen naar goedkopere en milieuvriendelijke stroom, die gepaard zal gaan met extra productiecapaciteit; er wordt gewaakt over de bijkomende investeringen in de capaciteit van de interconnectoren; ook zal met de gewesten overleg worden gepleegd ten einde een maximale grens in te voeren van heffingen die door de federale en regionale overheden kan worden opgelegd; zonder de wet van 31 januari 2003 in vraag te stellen gaat de regering tenslotte ook een studie laten uitvoeren over de situatie van de Belgische energiemarkt; hierbij moet onderzocht worden hoe de regulator de marktwerking kan verbeteren, om te vermijden dat een te sterke concentratie tot stand komt van productie, distributie en netwerkbeheer; de toenemende schaarste van de belangrijkste grondstoffen als olie en gas, de enorme investeringen die alternatieve energiebronnen vergen, de tijdsduur die dergelijke investeringen nodig hebben, de milieu- en veiligheidsimpact van de te nemen opties, de recente netwerkcrashes in Noord-Amerika en Italië tonen ook aan dat dit dossier de grenzen van ons land ver overstijgt; de federale regering zal bijgevolg via de Raad Transport, Telecom en Energie het initiatief nemen opdat de Europese Commissie, in aansluiting op haar eerdere mededeling inzake een strategie voor de veiligheid van de energiebevoorrading, een allesomvattend strategisch

energieplan zou opmaken dat naast een algemene strategie ook zeer concrete aanbevelingen zou moeten bevatten voor de deelnemende lidstaten; de regering zal de evolutie van de elektriciteitsprijzen evalueren en kan, indien deze prijzen niet voldoende dalen, plafonds van de productiecapaciteit invoeren voor de verschillende producenten

- m.b.t. het waken over de eerlijke concurrentie zal de voorziene hervorming van de raad voor de mededinging onverwijld worden gerealiseerd ; bovendien wordt een systeem van beroep tegen de beslissingen van de sectoriële regulatoren ingevoerd.

De verdere uitbouw van de infrastructuur en de logistieke mogelijkheden van ons land is de vijfde uitdaging waarop de regering zich zal concentreren. In grote mate is dit de taak van de gewesten, maar zoals in het geval is van de IJzeren Rijn, Eurocaprail en van de verdieping van de Schelde zal de federale overheid daarbij alle diplomatieke steun en hulp verlenen.

Wat de luchthaveninfrastructuur betreft hoopt de federale regering voorsnog met de Vlaamse regering, de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, luchthavenexploitant BIAC en het koerierbedrijf DHL een akkoord te bereiken over de verdere ontwikkeling van het bedrijf. Op dit ogenblik wacht de federale regering nog op een antwoord van DHL op haar voorstel om tot een meer doorgedreven vernieuwing en modernisering van haar vloot te komen voornamelijk van de toestellen die worden ingezet op de intercontinentale routes.

Voor de NMBS moeten in 2005 een aantal belangrijke oriëntaties vastgelegd worden. Die oriëntaties gebeuren in een vernieuwd Europees kader en vereisen klaarheid inzake prioriteiten. Immers, ook voor de NMBS moet duidelijkheid komen wat prioritair is en wat niet. De basismissie is duidelijk en tweevoudig: het vervoeren van zoveel mogelijk reizigers binnen het grondgebied om op die manier een volwaardig alternatief te bieden voor andere vervoersmodi en het behoud van een publieke kwalitatieve dienstverlening ten dienste van de reizigers over het hele grondgebied. De continuïteit van de dienstverlening garanderend, zal de NMBS dan ook in het bijzonder aandacht besteden aan het snel, punctueel en kwalitatief vervoer van grotere massa's over grotere afstanden tegen een zo laag mogelijke prijs. De federale overheid zal erover waken dat aan deze objectieven wordt tegemoet gekomen tijdens de onderhandeling over het beheerscontract. Voor de financiering zorgen de overheid, de derdebetaler maar ook in toenemende mate de NMBS zelf met een jaarlijkse inkomstenstijging van 8 à 10%, vooral door hogere reizigersaantallen. Het investeringsbeleid (Diabolo, GEN, Liefkenshoek, de lijn Brussel-Luxemburg, stationsomgevingen, ...) wordt verder uitgevoerd. Ingevolge deze keuze zullen bijgevolg andere activiteiten van de NMBS stelselmatig minder belangrijk moeten worden, zoals het inmiddels beter presterende ABX of het veeleer verlieslatend internationaal HST-verkeer, dan wel meer competitief worden, hetgeen het goederenvervoer meer en meer lukt. Begin 2005 zal de staat de schulden van de NMBS die overeenkomen met haar historische schuld op 31 december 1992, zijnde 7,4 miljard euro, overnemen. Deze operatie, verbonden aan de hervorming van de spoorwegstructuren, zal de voorwaarden creëren voor een meer optimaal beheer in een concurrentiële omgeving. De regering zal dan ook waken over een goed financieel beheer door de verschillende spoormaatschappijen.

De Post heeft diverse initiatieven genomen om haar organisatie en werking te optimaliseren. De Post heeft ontegensprekelijk gekozen om te evolueren naar een moderner bedrijf dat beter gewapend is tegen de uitdagingen in een markt die in toenemende mate concurrentieel is. De

recente resultaten van de Post gaan de goede richting uit. Verdere verbetering zal maar mogelijk zijn door voortdurende investeringen die vernieuwingen effectief mogelijk maken. Om de ambities waar te maken zal De Post, naar het voorbeeld van Belgacom, op zoek gaan naar een stabiele strategische partner, via kapitaalsverhoging, die beschikt over een duidelijk aantoonbare lange termijnvisie op gebied van strategie en werkgelegenheid en over grote financiële sterkte. De staat zal in deze NV van publiek recht over een meerderheidsparticipatie beschikken.

Belgacom heeft steeds een vooraanstaande rol gespeeld inzake universele en openbare dienstverlening. De federale regering zal de Gemeenschappen uitnodigen om het I-lineproject houdende breedbandtoegang tot het internet van scholen, ziekenhuizen en bibliotheken te veralgemenen. Belgacom heeft een ambitieus meerjarenprogramma opgesteld waarvoor de komende drie jaar twee miljard euro beschikbaar is teneinde ons land haar toppositie te doen handhaven inzake nieuwe telecomtoepassingen. Investeringen zijn gepland met betrekking tot: digitale televisie, video-on-demand, snelle internetverbindingen en optische vezelnetwerken.

De regering zal de modernisering van het openbaar ambt voortzetten, alsook haar strijd voor vereenvoudiging en tegen administratieve overlast versterken. Hiervan is e-government een essentieel onderdeel. Dit is het zesde spoor van het economisch beleid dat zij in de komende jaren wil voeren.

De dienstbaarheid van een overheid wordt in belangrijke mate bepaald door de kwaliteit en de motivatie van haar medewerkers. Daartoe wordt het personeelsbeleid gericht op de valorisatie van expertise, de voortdurende ontwikkeling van competenties en de vorming van het personeel op elk niveau. Ook zullen verscheidenheid en gelijke kansen worden gepromoot. Tevredenheidsrondvragen bij de gebruikers zullen bijdragen tot de evaluatie en de verbetering van de verstrekte dienst. Ook zullen de verbeteringsprojecten in de administratie worden voortgezet: om hun succes te garanderen moeten alle medewerkers worden betrokken en wordt de uitvoering van nabij opgevolgd.

Wat de strijd tegen de administratieve overlast betreft werden vier van de twaalf projecten die daartoe in het Regeerakkoord waren aangekondigd, gerealiseerd. Daarnaast werden nog negenentwintig andere projecten tot een goed einde gebracht. Tengevolge hiervan werd de drempel voor de maandelijkse BTW-aangifte zopas verdubbeld en zal medio 2005 de stempelcontrole worden afgeschaft. Om de creatie van nieuwe administratieve lasten te vermijden wordt nog dit jaar de Kafkatest operationeel. Deze test toetst nieuwe regels op hun administratieve impact voordat ze worden goedgekeurd door de Ministerraad, zodat nieuwe onnodige rompslomp kan worden vermeden. België zet zich overigens actief in opdat een gelijkaardig mechanisme op Europees niveau tot administratieve lastenvermindering zou leiden.

Voor 2005 plant de regering verdere vooruitgang inzake de unieke gegevensinzameling voor burgers en ondernemingen. Het streefdoel blijft dat een burger of bedrijf slechts éénmaal een bepaalde informatie moet meedelen aan de overheid. Ook zal het uniek startersformulier daadwerkelijk worden ingevoerd, waardoor ondernemers binnen de drie dagen hun zaak zullen kunnen opstarten. Parallel aan de spoedige invoering van de wetsevaluatie in het Parlement, zal de regering haar actie voornamelijk toespitsen op het analyseren van de bestaande vergunnings- en registratieverplichtingen op hun doeltreffendheid en hun proportionaliteit. Dit zal onder meer gebeuren voor de vestigingsreglementering, de

vergunningen inzake ambulante handel, de registratieplicht van de aannemers en de driejaarlijkse vergunning voor de verkoop van voorverpakte voedingsmiddelen. Tenslotte zullen de mogelijkheden van gebruik van de elektronische communicatiemiddelen sterk uitgebreid worden, met name inzake de archiveringsplichten van ondernemingen en de communicatie van vennootschappen met hun aandeelhouders.

Zoals dit de voorbije jaren het geval was, wil de regering al deze initiatieven ontwikkelen binnen een strikt financieel en budgettair kader. Gezonde overheidsfinanciën zijn immers de beste voedingsbodem voor een duurzame, niet-inflatoire groei.

De regering is er voor het zesde jaar op rij in geslaagd om een begroting in evenwicht in te dienen. Het begrotingsresultaat (zie bijlage) is het resultaat van de verwezenlijkingen van de verschillende deelsectoren van de overheid. In dit kader zal aan de Gewesten en Gemeenschappen gevraagd worden de aanbevelingen van de Hoge Raad van Financiën te volgen.

De schuld zal, ondanks de overname van de schulden van de NMBS begin 2005, verder dalen van 96,9% in 2004 tot 95,8%.

De beheersing van de uitgaven was de eerste bekommernis van de regering. Exclusief pensioenen stijgen de uitgaven van de federale overheid in 2005 reëel met 0,3%, inclusief pensioenen bedraagt de reële toename 1%. Deze beperking was maar mogelijk door een zeer strenge re-evaluatie van alle uitgaven, waarbij post bilateraal bijna 640 miljoen werd weggewerkt. Opvallende stijgers blijven desondanks de begroting voor veiligheid en justitie waar de 4,1 norm wordt gerespecteerd en ook de investeringsdotatie van de NMBS kende een belangrijke groei.

Conform het regeerakkoord wordt het evenwicht in de stelsels van de sociale zekerheid gevrijwaard. Daartoe werden zowel maatregelen genomen aan de uitgaven- als aan de ontvangstenzijde. Aan de uitgavenzijde werden zowel sociale als administratieve uitgaven beperkt, de 4,5% norm voor de ziekteverzekering werd gehandhaafd mits een inspanning van ongeveer 200 miljoen euro, aan de andere kant werd geopteerd voor een verbreding van de financieringsbasis van de sociale zekerheid, onder meer via de invoering van een egalisatiebijdrage voor de pensioenen, een Canada Dry-regeling en een verschuiving van de lasten op arbeid naar ongezonde consumptie (tabak; verpakkingsheffingen). Tevens zal een hermodulering gebeuren van de bijdrage voor bedrijfswagens waarbij meer bedrijfswagens onderhevig worden aan een gemiddeld lagere heffing.

In de fiscaliteit blijft de fiscale hervorming behouden en wordt ze volledig uitgevoerd. Daardoor zal ook in 2005 de fiscale druk dalen. Verschillende concrete acties worden ondernomen inzake de bestrijding van de fraude en een betere inning van de belastingen. Daartoe zullen onder meer een aantal wetsontwerpen ingediend worden waarvoor de regering de prioritaire behandeling zal vragen teneinde betrokken maatregelen ten laatste op 1 januari 2005 uitwerking te geven. Parallel met deze acties wenst de regering over te gaan tot een effectivering van moeilijk invorderbare belastingschulden waarbij een gedeelte van de opbrengst wordt geïnvesteerd in een doorgedreven ondersteuning van de fiscale administratie.

Omwille van de budgettaire beperkingen werd beslist om een aantal maatregelen die tijdens de bijzondere Ministerraden werden goedgekeurd, vertraagd uit te voeren. De bedoeling van deze herziene timing is de uitvoering te realiseren zonder de basismechanismen te wijzigen.

De regering rekent daarbij ook op een toename van de inkomsten voortkomend uit de Eenmalige Bevrijdende Aangifte. Vanaf 1 januari 2005 verdubbelen de boetes bij het ontdekken van niet aangegeven inkomsten. Bovendien nadert de datum van inwerkingtreding van de spaarrichtlijn, voorzien op 1 juli 2005. Samen met de beslissing van de Vlaamse regering dat ze net zoals het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest alle gevolgen van de E.B.A.-wet zal respecteren, ook op het vlak van de successierechten, kan daardoor een belangrijke stijging van het aantal dossiers worden verwacht.

(5) Nieuwe sociale noden en maatschappelijke uitdagingen

Ons federaal systeem van sociale zekerheid is de beste garantie voor de sociale noden van ieder van ons. Bijgevolg zal de regering in de komende jaren het financieel evenwicht van de sociale zekerheid verzekeren. Om dit evenwicht op middellange termijn veilig te stellen, is de steun vereist van alle beheerders van ons stelsel. Daartoe doet de regering een oproep aan de sociale partners om binnen de zes maanden structurele voorstellen te doen.

België beschikt over een systeem van gezondheidszorg van zeer hoog niveau dat bovendien heel toegankelijk is. Dit is geen reden om op de lauweren te rusten. Integendeel, in 2005 zal de toegang voor kinderen tot tandverzorging worden versterkt en zal de structurele onderfinanciering van de ziekenhuizen worden aangepakt. Deze onderfinanciering leidt onverbiddelijk tot een toename van de supplementen ten laste van de patiënt en tot het verhogen van de heffingen op de artsenhonoraria. Het antwoord op de onderfinanciering van de ziekenhuizen moet het mogelijk maken om een eind te maken aan deze evolutie en een goede verstandhouding te garanderen tussen de ziekenhuisbeheerders en de verschillende gezondheidsactoren die er werken.. Ook wordt de financiering van ziekenhuizen verbeterd door verder te gaan in de uitvoering van een systeem van financiering op basis van pathologieën.

In ons moderne jachtige leven blijken nogal wat Belgen gezonde eet- en drinkgewoontes overboord te gooien. Om de bevolking tot meer gezonde voedingsgewoonten aan te sporen wordt een “Nationaal Gezondheids- en voedingsplan” in samenwerking met de Gemeenschappen opgestart. Ook worden er maatregelen voorzien tegen drankmisbruik, in het bijzonder ten aanzien van jongeren. Een ander aandachtspunt is de ontwikkeling van een preventiestrategie tegen allerlei virale en bacteriologische risico's (griep, SARS,...) o.a. door het samenstellen van strategische stocks van antivirale geneesmiddelen.

De regering zal ook haar strijd tegen het tabaksgebruik verder opvoeren. Door het invoeren van een minimumprijs moet worden vermeden dat vooral voor jongeren de drempel tot toegang tot tabak verder verlaagt. Eventuele opbrengsten van die maatregel en van eerder door de sector aangekondigde prijsverhogingen zullen aan de sector gezondheidszorgen van de sociale zekerheid ten goede komen.

De regering zal het nieuw financieringssysteem van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen op poten zetten, dat wordt gebaseerd op het door de regering goed te keuren “businessplan”.

Om de investering in onze gezondheidszorg op peil te houden, heeft de regering een reëel groeiritme van het budget van 4,5% per jaar overeengekomen. De evolutie van de laatste jaren leert echter dat bij ongewijzigd beleid dit budget stevast wordt overschreden. Vandaar dat alle maatregelen uit het regeerakkoord om de actoren van ons stelsel van de gezondheidszorgen, onder meer de farmaceutische industrie en de voorschrijvende artsen, te responsabiliseren, zullen worden uitgevoerd en versterkt.

Het terugbetalingssysteem zal hertekend worden teneinde het principe van de ‘aangepaste zorg’ ingang te doen vinden. Dit betekent dat iedere patiënt de voor hem meest aangepaste zorg vorm moet krijgen. In veel gevallen kan dit betekenen, minder dure zorg maar evenveel

kwaliteit (bv. thuiszorg vóór opname in een ziekenhuis, daghospitalisatie vóór /boven klassieke opname,...). Eveneens moet de eerstelijnszorg aan belang winnen. Een betere samenwerking tussen de instellingen en de eerstelijns zorgverstrekkers kan hiertoe bijdragen.

De audit die werd uitgevoerd in de sector van de revalidatie, en die belangrijke inzichten inzake (sub-)optimale financieringen aan het licht bracht, zal worden uitgebreid naar andere sectoren, bijvoorbeeld de medische materialen.

Deze maatregelen zullen worden gecoördineerd door een pilootcomité van ons systeem met het oog op een kwalitatieve verbetering van de praktijken. Bedoeling is o.a. de variabiliteit in de medische praktijk te verminderen en de misbruiken in het systeem te bestrijden.

In 2005 zal, tegelijkertijd met het opstarten van een breed maatschappelijk debat over de bestrijding van de sociale uitsluiting, dit tien jaar na de bekendmaking van het eerste rapport over de armoede, in concreto voor tal van mensen die in sociale moeilijkheden leven een belangrijke verbetering in hun situatie worden aangebracht. Herinschakeling van mensen uit kansengroepen is immers een kernelement voor het versterken van het maatschappelijk weefsel. Ook zullen een aantal uitkeringen aan ouderen en aan families met kinderen worden opgetrokken en zullen hun nieuwe mogelijkheden van opvang worden aangereikt. Bovendien zullen alle departementen bijdragen tot de ontwikkeling van een geïntegreerde strijd tegen de armoede.

In die optiek zal de regering verschillende sociale maatregelen uitvoeren:

- het leefloon, de maatschappelijke steun, de wachttuitkering van jonge alleenstaanden tussen 21 en 25 jaar, de invaliditeitsuitkering van onregelmatige werknemers en het vervangingsinkomen voor gehandicapten zullen met 1% worden verhoogd in 2004 (met 1% in 2006 en met 2% in 2007) ;
- het OCMW dat een leefloner laat deelnemen aan een herinschakelingsproject in het bedrijfsleven in samenwerking met de openbare werkgelegenheidsagent-schappen, zal een extra-steun van 500 euro ontvangen;
- er zullen bijkomende middelen worden uitgetrokken voor de huisvesting van daklozen en maatregelen worden genomen om de opvang van de asielzoekers en de niet-begeleide minderjarigen te verbeteren;
- het basisbedrag van de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO) zal met 10 euro worden opgetrokken (alsook in 2006 en 2007) en er komt een welvaartsaanpassing met 2% voor de oudere pensioenen en uitkeringen in geval van arbeidsongeval, beroepsziekte of invaliditeit (pensioen of uitkering voor het eerst gestort in 1997 of voordien); ook zal het loonplafond inzake invaliditeit, arbeidsongevallen en beroepsziekten met 2% worden opgetrokken;
- het opvangen en inwonen van ouderen bij hun kinderen zal worden aangemoedigd door in het kader van de IGO ouderen die samenwonen met de kinderen te beschouwen als alleenstaanden en het verhoogd basisbedrag te laten ontvangen zonder rekening te houden met het inkomen van de kinderen, alsook door de belastingsvrije som voor jongeren die ouderen (ouders en

verwanten in de tweede graad boven de 65 jaar) huisvesten te verhogen van 1200 tot 2400 euro;

- de kinderopvang worden verbeterd door de middelen voor de buitenschoolse kinderopvang te verhogen met 15 miljoen euro en de leeftijdsgrens met betrekking tot de fiscale aftrekbaarheid van de kosten voor kinderopvang op te trekken tot de leeftijd van twaalf jaar;
- verschillende thematische verloven (moederschapverlof in geval van geboorte van een meerling, moederschapverlof in geval van hospitalisatie van een pasgeborene, het zorgverlof) werden verbeterd en zullen nog verbeterd worden (moederschapverlof, ouderschapsverlof, ...);
- de maximumuitkering voor invalide alleenstaanden en gezinshoofden werd per 1 april 2004 opgetrokken;
- in overleg met de petroleumsector zal de regering een solidariteitsmechanisme opzetten om de prijsverhoging van de huisbrandolie voor de gezinnen met bescheiden inkomens te ondersteunen. bij prijsstijgingen van petroleumproducten, en dit zonder weerslag op de openbare financiën; dit mechanisme treedt in werking vanaf de winter 2004-2005.

De regering zal het sociaal overleg opstarten om tegen 2007 een tweejaarlijks mechanisme voor aanpassing van de uitkeringen aan de welvaart uit te werken zodat de koopkracht van de begunstigen van sociale uitkeringen structureel verhoogt.

Ook zal de regering de reflecties van afgelopen jaar over het thema van de familie met alle betrokken actoren voortzetten. Ieder jaar zal een stand worden opgemaakt, en dit voor het eerst in december van dit jaar, van de werkzaamheden van de Interministeriële Conferentie voor gehandicapte personen.

De regering is eveneens van plan haar beleid in te schrijven in een dynamiek van duurzame ontwikkeling. Daartoe heeft zij het nieuwe Federale Plan inzake Duurzame Ontwikkeling 2004-2008 goedgekeurd. Dit plan bevat een dertigtal acties op diverse domeinen zoals ontwikkelen van buurt- en nabijheidsdiensten, mogelijk maken van zorg voor familieleden aan huis, een duurzame energiepolitiek en een slim mobiliteitsbeleid. Jaarlijks worden de vorderingen door de ministerraad vastgesteld en geëvalueerd. De federale regering zal, samen met de deelstaten, een nationale strategie voor duurzame ontwikkeling afspreken en dit conform Johannesburg.

Vanaf 2005 zal de regering onder meer een aantal maatregelen laten ingaan die allen het milieu ten goede komen en onder meer tot doel hebben de Kyoto-doelstellingen te halen.

Zo zal:

- een initiatief worden genomen om illegaal gekapt hout van onze markt te weren; daarbij zal ze zich laten inspireren door de voorbereidende werkzaamheden terzake vanwege de Europese Commissie die eerstdaags tot wetgevende initiatieven zullen leiden;

- in een nauwgezette opvolging van de besprekingen binnen de Europese Commissie met betrekking tot REACH worden voorzien, waarbij zoveel mogelijk wordt gestreefd naar de vervanging van gevaarlijke chemische stoffen door meer milieu- en mensvriendelijke alternatieven, daarbij rekening houdend met de competitiviteit, de innovatie en de werkgelegenheid;
- een bijzondere belastingvermindering van kracht worden die het aankopen van ‘propere’ auto’s sterk moet aanmoedigen; tegelijkertijd zal de in aanmerking te nemen afstand tussen de woonplaats en plaats van tewerkstelling worden opgetrokken tot 75 km; het gebruik van biobrandstof zal ook op fiscaal vlak aangemoedigd worden binnen een budgettair neutraal kader;
- de belastingvermindering voor energiebesparende investeringen bij het renoveren van woningen worden verhoogd van 15 tot 40% van de verrichte uitgave, waarbij het maximum met 20% wordt opgetrokken van 500 tot 600 EUR (niet geïndexeerd); de lijst van de in aanmerking komende investeringen zal worden aangepast; en ook huurders zullen in de toekomst van deze belastingvermindering kunnen genieten;
- een systeem van derdepartijfinanciering worden opgezet dat moet toestaan dat economisch verantwoorde investeringen in energie-efficiëntie ook effectief worden uitgevoerd;
- in navolging van onze buurlanden de regering in de loop van 2005 werken aan realistische, maar ambitieuze doelstellingen voor de reductie van de uitstoot van broeikasgassen in de periode na 2012; daarbij zal uitgegaan worden van wetenschappelijk onderbouwde doelstellingen waarover met alle “stakeholders” overlegd zal worden.

De regering zal verdere maatregelen nemen tot vergroening van de fiscaliteit. Daartoe zal het huidige criterium “fiscale pk” progressief vervangen worden door een modulering op basis van uitstoot. In eerste stap zal dit gebeuren voor de thans bestaande sociale zekerheidsbijdrage op voor persoonlijk gebruik ter beschikking gestelde bedrijfswagens te vervangen door een forfaitaire bijdrage op basis van de klasse van uitstoot van schadelijke gassen, waaronder CO₂, waarbij ook voertuigen die om diverse redenen aan deze bijdrage ontsnapten nu wel zullen worden gevat. Daarbij zal de gemiddelde heffing per voertuig lager uitvallen dan vandaag.

In dezelfde optiek zal ook het systeem van de ecoboni worden verbeterd door het prijsverschil tussen de verschillende verpakkingsvormen te vergroten. Dit zal gebeuren door een verhoging met 4,65EUR/hectoliter, terwijl de accijns op limonades zal worden verlaagd.

Om het bouwen en de huisvesting aan te moedigen zal :

- door middel van nieuwe meerjarige stadscontracten de financiële ruimte voor het aanmoedigen van de huisvesting in grote steden worden verhoogd; daarbij zal bijzondere aandacht gaan naar het verwerven van een eigen eigendom, het bestrijden van de onbewoonbaarheid en meer in het algemeen het verhogen

van de kwaliteit van het aanbod van huurwoningen; ook zal de toegang tot de private huurmarkt van mensen met een laag inkomen worden verhoogd door middel van door de OCMW's gewaarborgde betalingen van de huur;

- het actieplan huisvesting worden uitgevoerd; zo worden in het kader van pilootprojecten indicatieve huurprijsschalen opgesteld; dit zal worden aangevuld met maatregelen die de gewestelijke inspanningen op gebied van de nieuwbouw en renovatie van sociale woningen ondersteunen;
- een heel wat eenvoudiger fiscale behandeling voor het hypothecair lenen dat budgettair neutraal is, worden uitgewerkt; daardoor zullen jonge mensen die voor een bouw- of koopbeslissing van hun gezinswoning staan, veel sneller een zicht krijgen de omvang van het fiscaal voordeel dat zij kunnen verwerven; in de eerste jaren van de lening, wanneer de afbetalingen ervan veelal nog heel zwaar wegen ten opzichte van het gezinsbudget, zal het fiscaal voordeel een stuk groter zijn dan voorheen, doordat een groter deel van de kapitaalsaflossingen en met de lening verbonden levensverzekeringspremies fiscaal in rekening zullen kunnen gebracht;
- de vereenvoudigde regelgeving inzake de veiligheidscoördinatie voor kleinere bouwwerken in werking treden.

Tenslotte zal de regering aandacht besteden aan een aantal nieuwe maatschappelijke uitdagingen. In onze moderne informatiesamenleving wordt het individu overspoeld met aanbiedingen en informatie. Het is voor hem echter allesbehalve evident om de getrouwheid van sommige informatie in te schatten. De overheid moet erover waken dat via labelling, typecontracten e.d. de consument zo eenvormig en transparant mogelijk wordt voorgelicht. Moderne informatietechnologie neemt een steeds groter aandeel in de informatiestromen op. Hierbij moet worden vermeden dat er, via de aanleg van allerhande bestanden, een loopje wordt genomen met de persoonlijke levenssfeer van de burgers. Maar anderzijds moet erover worden gewaakt dat er geen sociale kloof wordt gecreëerd. Vandaar dat de regering een plan ten uitvoer zal brengen ter overbrugging van de digitale kloof. Ook moet er aandacht worden besteed aan de veiligheid van de informaticanetwerken.

Tot slot wenst de regering bijzondere aandacht te besteden aan de harmonieuze samenleving van de verschillende gemeenschappen in dit land. In dat opzicht werd een interculturele dialoog opgestart. De voorstellen van de betreffende commissie zullen voor het einde van het jaar worden onderzocht en vervolgens voorgelegd aan de gemeenschaps- en gewestregeringen met het oog op de versterking van ons samenlevingsmodel. Parallel zal het plan ter bestrijding van racistische en antisemitische vergrijpen integraal worden uitgevoerd. Ook zal op korte termijn de commissie met betrekking tot de vernieuwing van de Moslimraad worden geïnstalleerd.

De regering zal een actieve politiek voortzetten met betrekking tot het promoten van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en zal, met betrekking tot de openbare diensten, de instrumenten voorzien die nodig zijn voor de evaluatie van deze politiek.

(6) Veiligheid: de malaise voorbij.

De hervorming van de politiediensten begint stilaan haar vruchten af te werpen. Er gaat geen maand voorbij of er worden criminele bendes opgerold. En grote steden zoals Antwerpen, Gent, Luik, Charleroi, Brussel en Mechelen maakten de afgelopen maanden gunstige ontwikkelingen in hun criminaliteitscijfers bekend. De concentratie van alle onderzoekers in één geïntegreerde politiestructuur, een betere informatie-uitwisseling en de veiligheidsoverlegplatforms zorgen er samen met een betere beveiliging, en de grootschalige controleacties voor dat het aantal ramkraken, car- en homejackings, serie-inbraken, autodiefstallen, gewapende diefstallen en overvallen begint te dalen.

In 2002, het eerste werkingsjaar van de nieuwe politiestructuren, verminderde het aantal carjackings, homejackings en garagediefstallen met respectievelijk 46%, 35% en 10%. Het aantal hold-ups daalde in datzelfde jaar met 13%. Vooral in Charleroi dat al een decennium lang het centrum van de autozwendel in België was, daalde het aantal gewapende overvallen en carjackings spectaculair. Deze positieve ontwikkeling zette zich door in 2003. Opnieuw daalde het aantal autodiefstallen car- en homejackings globaal met 22%. Alleen het aantal ramkraken steeg licht; op basis van de reeds beschikbare gegevens voor 2004 schijnt ook hier een kentering in te treden.

Het werk is echter niet af. De georganiseerde criminaliteit past haar methodes voortdurend aan. Rondtrekkende dadergroepen zetten thans logistieke basissen op in kwetsbare wijken van grote steden.

Daarom plant de regering vijf initiatieven: (1) het bijsturen van het nieuwe politielandschap, (2) het invoeren van een aantal nieuwe instrumenten in de strijd tegen tal van internationale vormen van criminaliteit waaronder mensenhandel, witwasoperaties, georganiseerde criminaliteit in het algemeen en de rondtrekkende dadergroepen in het bijzonder, (3) het sterk opvoeren van de strijd tegen het terrorisme, (4) het grondig evalueren en desgevallend aanpassen van de verkeerswet en (5) het verbeteren van het statuut en de middelen van de brandweer en de civiele bescherming.

Vooreerst staan we voor het afwerken van het nieuwe politielandschap. De geïntegreerde politie is nu een feit en werpt zijn vruchten af. Het luik uit het regeerakkoord over de verhoging van de inzetbaarheid van de politie staat in de steigers: de bureaucratie wordt ingekrompen en de overblijvende administratieve taken binnen de politie zullen in de toekomst enkel nog toevertrouwd worden aan burgerpersoneel, de organisatie van de arbeidstijd wordt versoepeld, de mobiliteitsregels worden vereenvoudigd. Over elk van deze punten zal een consensus worden nagestreefd met de vertegenwoordigers van het personeel.

Een hervorming van deze omvang moet echter constant opgevolgd en bijgestuurd worden. Het ogenblik is nu rijp om de eerste lessen te trekken uit bijna drie jaar werking van de nieuwe politie. In samenspraak met de politiebonden en de vertegenwoordigers van de lokale politiezones zal het statuut van het politiepersoneel geëvalueerd worden met het oog op een verdere vereenvoudiging en het wegwerken van regels die de werking van de politie bemoeilijken.

In de loop van de komende weken zal de regering in het parlement een aantal ontwerpen neerleggen die stuk voor stuk bijstellingen of verfijningen van de hervorming inhouden. Er is het ontwerp dat een antwoord zal bieden op de gevolgen van het arrest van het arbitragehof van 22 juli 2003 (dat een beperkt aantal statutaire bepalingen van het politiestatuut nietig verklaarde). Een tweede wetsontwerp regelt de verzelfstandiging van de personele en financiële administratie van de geïntegreerde politie. En een derde ontwerp regelt het statuut van de hulpagenten.

De operationaliteit van de politie zal gevoelig verhoogd worden door een drastische vermindering van de administratieve overlast, een versnelde terugzetting van operationeel personeel op het terrein, een progressieve afbouw van de gehypothekeerde capaciteit en een verhoging van de capaciteit van de lokale politiekorpsen. Voor het einde van dit jaar zal een eerste schijf van 300 agenten van de federale politie overgaan naar het nieuwe interventiekorps. Dit korps opereert ten bate van de lokale politie en kan ook ter beschikking gesteld worden van de lokale korpsen om hen te helpen bij bijzondere acties in het kader van de prioriteiten van hun zonaal veiligheidsplan. De zones waar een penitentiaire instelling gevestigd is zullen ook binnenkort kunnen rekenen op de tussenkomst van het bijzonder veiligheidskorps dat medio 2005 310 personeelsleden zal tellen. In 2006 zal het korps worden versterkt met 100 eenheden. Tegen het einde van de legislatuur zal de operationele politiec capaciteit met ongeveer 3000 politiemensen verhoogd zijn!

Daarnaast plant de regering de volgende maatregelen:

- De arrondissementele informatiekrispunten worden volwaardig operationeel terwijl ook Astrid zal versneld worden.
- Op basis van het resultaat van de evaluaties van de directies van de federale politie, zal de organisatiestructuur van de federale politie worden aangepast (bevoegdheden van de commissaris-generaal en de directeurs-generaal, het aantal directies...).
Ook wordt de invoering van contractmanagement overwogen voor de mandaathouders van de federale politie en voor de korpschefs van de lokale politie van de zones die daartoe beslissen.
- Om tegemoet te komen aan de chronische tekorten aan personeel waarmee een aantal politiezones te kampen hebben, zal voor de zones de mogelijkheid worden overwogen om, met eigen middelen, rechtstreeks personeel te rekruteren via de bestaande procedure binnen de geïntegreerde politie, om het rekruteringsniveau op te trekken.
- Na consultatie van de gerechtelijke diensten en de lokale overheden, zal de mogelijkheid worden geboden aan de politiezones om een beroep te doen op officieren van het Openbaar Ministerie, hulpofficieren van de Procureur des Konings. Deze officieren komen van de federale politie, werken onder het gezag van de Procureur des Konings, om te waken over de eenheid van vervolging en opsporing. De administratieve overlast op het niveau van de politiediensten en van het parket zal drastisch verminderen onder andere dankzij het feit dat er veel minder kantschriften zullen worden gestuurd.

De wapenwet van 1933 zal worden herzien. Het ontwerp van de vorige regering zal worden verfijnd met het oog op het verminderen van het persoonlijk wapenbezit en rekening houdend met de Europese richtlijn 91/477/CEE van de raad van 18 juni 1991 inzake de controle op de verwerving en het voor handen hebben van wapens. Naast het invoeren van een nieuw mechanisme van traceerbaarheid van wapens, zullen een aantal nieuwe instrumenten in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit in het algemeen en de rondtrekkende dadergroepen in het bijzonder, worden ontwikkeld. Het gaat meer in het bijzonder over het Europees strafregister en de overdracht van de veroordeelde buitenlandse criminelen aan het land van herkomst, hetgeen een sterk ontradend effect zal hebben. Parallel hiermee zal de regering zowel financiële als wetgevende maatregelen nemen om een specifiek overlastbeleid in elk van de grootsteden van het land te ondersteunen. In dit kader zullen we ook de geïntegreerde aanpak van het drugsfenomeen een dynamiek geven. Om deze aanpak op lokaal niveau te concretiseren en achteraf ook te veralgemenen, worden, in overleg met de gemeenschappen, bestaande pilootprojecten in de steden door de regering ondersteund zonder bijkomende budgettaire middelen. De regering zal een bijzondere aandacht schenken aan de strijd tegen de jongerenbendes die de veiligheid in bepaalde grote steden bedreigen.

Bovendien zal aan de inspectiediensten worden opgedragen om, samen met de politiediensten, de illegale economie, de mensenhandel en mensensmokkel en andere ongewenste criminele fenomenen aan te pakken.

De strijd tegen het terrorisme zal sterk worden opgevoerd. De meest recente aanslagen, in maart in Madrid en enkele weken geleden in Rusland tonen aan dat ook Europa niet vrij is van het gevaar van terroristische aanslagen. Naast de versterking van de capaciteit van de antiterrorismedivisies van de gerechtelijke arrondissementen Antwerpen, Brussel, Luik en Charleroi, zal overeenkomstig de aanbevelingen van de antiterreur-coördinator van de Europese Unie een nationale coördinatiestructuur in de strijd tegen het terrorisme tussen de verschillende inlichtingen- en veiligheidsdiensten worden opgezet.

De permanente synthese- en analysecel van de AGG werkt op basis van de inlichtingen en analyses aangereikt door alle inlichtingen- en veiligheidsdiensten en door de betrokken departementen. De leidinggevenden van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten zijn verantwoordelijk voor een snelle en volledige aanlevering van de inlichtingen aan de AGG. De samenstelling van de AGG zal worden uitgebreid met gedetacheerde ambtenaren van alle departementen die nuttige inlichtingen kunnen aanleveren in de strijd tegen het terrorisme (verkeer, transport, financiën, douane, buitenlandse zaken). De directeur van de AGG zal deel uitmaken van het College Inlichtingen en Veiligheid en zal verslag uitbrengen aan dit College, hetzij op eigen initiatief, hetzij op vraag van het College, inzake elke aangelegenheid die betrekking heeft op de terroristische dreiging. Daarnaast zal het College voor Inlichtingen en Veiligheid worden versterkt en de samenstelling uitgebreid tot de vertegenwoordigers van alle leden van het Ministerieel Comité, de Federale Procureur en het Hoofd van het Crisiscentrum. Samen met de bevoegde Ministers zal het Ministerieel comité ook waken over een goede structurele samenwerking tussen alle inlichtingen- en veiligheidsdiensten. Teneinde de coördinatie te maximaliseren zal de Voorzitter van het College, hierbij bijgestaan door het Hoofd van de AGG, het secretariaat waarnemen van het Ministerieel Comité.

Alleen deze repressieve maatregelen zullen niet volstaan. Er moet steeds gezocht worden naar de voedingsbodems van terrorisme. Armoede, gebrek aan onderwijs en niet kunnen genieten van de aan de gang zijnde globalisering zijn maar enkele voorbeelden die het terrorisme in de

hand werken. België kan een voortrekkersrol opnemen in de wereldwijde dialoog die hierover zou moeten ontstaan.

De nieuwe verkeerswet heeft zijn effect niet gemist. Het aantal ongevallen daalt gestaag en het aantal doden op onze wegen vermindert. Dit is een verheugende vaststelling, want nog al te vaak worden families zwaar getroffen door het plotse verlies van hun dierbaren in verkeersongevallen die in vele gevallen te maken hebben met overdreven snelheid of roekeloos sturen. Naast een mentaliteitswijziging bij de automobilisten, de verbetering van de infrastructuur en meer consequent doorgedreven controles is de totstandkoming van de nieuwe wetgeving van belang gebleken om het aantal ongevallen dat in ons land boven het Europese gemiddelde ligt, te verminderen.

De evaluatie van de nieuwe verkeerswet door de regering zal zich toespitsen op:

- de evolutie van het aantal slachtoffers en ongevallen;
- de efficiëntie van de inning van de boetes;
- de pakkans;
- de categorisering en differentiatie van de sancties;
- de sociale impact van deze sancties;
- de doelmatigheid van de reglementering.

Eventuele wijzigingen aan de wet zullen begin 2005 aan het parlement worden voorgelegd. De regering zal daarbij overleg plegen met de betrokken verenigingen van voetgangers, fietsers en automobilisten. Zo'n overleg zal in de komende maanden ook plaats hebben met de verzekeringssector. Met name wil de regering dat de daling van het aantal verkeersongevallen en verkeersslachtoffers zich ook vertaalt in een vermindering van de premies. In dat kader zal de regering, naar aanleiding van het arrest van het Hof van Justitie, een veralgemeende en verplichte herinvoering van het bonus-malus-systeem onderzoeken, in het bijzonder voor nieuwe toetreders tot de verzekeringsmarkt waarvoor in elk geval een systeem van meerjarencontracten wordt ingevoerd.

Het verkeersboetefonds waardoor de Politiezones een rechtstreeks financieel aandeel krijgen voor hun acties en resultaten met betrekking tot de verkeersveiligheid in hun zone zorgt dit jaar reeds voor een extra financiële injectie. De toekenningsregels van de door de Politiezones ontvangen bedragen worden voor 2005 verder versoepeld.

De ramp in Gellingen heeft op dramatische wijze aangetoond hoe gevaarlijk en tegelijk ook hoe levensbelangrijk het werk is van onze brandweer en civiele bescherming. Na de hervorming van de politiediensten, die de laatste jaren zeer veel energie heeft opgeslorpt, is de tijd aangekomen om de structuren en de regelgeving daar waar nodig aan te passen aan de noden en behoeften van de 21 ste eeuw. Zo wordt de analyse van alle mogelijke risico's op het vlak van civiele veiligheid op ons grondgebied versneld uitgevoerd. De resultaten worden verwacht in het najaar 2005.

Binnen eenzelfde tijdsspanne wordt een Commissie opgericht, belast met de begeleiding van de risicoanalyse en met het uitwerken van voorstellen met betrekking tot de organisatie van de brandweer en de Civiele Bescherming, het statuut en de opleiding van het personeel van de brandweer en het investeringsbeleid.

De regering wil echter de resultaten van de risicoanalyse niet afwachten en nu al een reeks concrete maatregelen uitwerken die op korte termijn een aantal acute noden en behoeften aanpakken, met bijzondere aandacht voor opleiding van de brandweer en voor de aankoop van brandweermateriaal. De bestaffing van de inspectiediensten van de brandweer wordt

gevoelig uitgebreid. Er wordt een begin gemaakt met de oprichting van een expertisecentrum die de hulpverlening kan bijstaan bij complexe interventies. De onschatbare rol van de vrijwillige brandweerlieden voor onze samenleving kan ook na de ramp te Gellingen, niet sterk genoeg benadrukt worden. De regering zal dan ook een morele schadevergoeding uitbetalen aan de nabestaanden van de brandweermannen en politiemannen die hun leven lieten bij het uitoefenen van hun opdracht.

Het drama heeft aangetoond dat de sociale bescherming van de vrijwillige brandweerlieden te wensen overlaat. De Regering wil deze sociale bescherming verbeteren door een onderzoek naar o.a. een wettelijk stelsel op het vlak van arbeidsongeval en beroepsziekte en het sociaal en fiscaal statuut.

(7) Justitie: de hervormingen verder zetten

Ook Justitie zal zijn inspanningen opvoeren ten behoeve van de veiligheid van de burgers. Een efficiënt strafrechtelijke beleid begint bij een optimale samenwerking tussen de gerechtelijke actoren en de politiediensten. Deze samenwerking zal worden versterkt door de uitwerking van de Integrale Kadernota geïntegreerd en integraal veiligheidsbeleid die de prioriteiten vastlegt in de strijd tegen criminele fenomenen. De verschillende ministeriële departementen zullen nauw betrokken worden bij de uitwerking van de operationele plannen die deze kadernota zullen vervolledigen. Zo zullen er, in navolging van en in aansluiting op de zonale veiligheidsplannen door de parketten gerechtelijke actieplannen worden opgesteld.

De internationalisering van de criminaliteit en het vervagen van de landsgrenzen plaatsen Justitie voor nieuwe uitdagingen. De regering heeft meerdere ontwerpen ingediend die ons moeten toelaten op gerechtelijk vlak beter samen te werken met onze Europese partners, en de wederzijdse rechtshulp te versterken. In die geest werken we samen met Spanje, Frankrijk en Duitsland aan een pilootproject om een gemeenschappelijk strafregister te ontwikkelen.

Het eenheidsloket dat voor eind dit jaar bij het departement Justitie wordt opgestart, zal steun geven aan alle slachtoffers van ouderontvoeringen. Het Nationaal Slachtofferforum, dat op 29 oktober zijn tiende verjaardag viert, wordt bij die gelegenheid het officieel advies- en contactpunt van de overheden. Een speciaal bemiddelaar, de commissaris van de rechten van de slachtoffers, wordt belast met de behandeling van de klachten.

De burger verwacht snelle en goed gefundeerde gerechtelijke beslissingen. Om die reden werd het ontwerp tot herziening van de snelrechtprocedure ingediend in het parlement en wordt er een reflectiecommissie in het leven geroepen om zich te buigen over het hof van assisen.

Met een bijzonder actieplan en met de hulp van referentiemagistraten zal Justitie tenslotte kordaat en doelgericht optreden tegen daden van intolerantie ingegeven door racisme en antisemitisme en tegen gewelddaden zoals partnergeweld en homofob geweld.

Naast deze concrete doelstellingen zal Justitie haar actie toespitsen op negen domeinen:

- 1) het verhogen van de toegankelijkheid van Justitie;
- 2) het terugdringen van de gerechtelijke achterstand;
- 3) een betere bijdrage van justitie tot een vreedzame samenleving;
- 4) de strafuitvoering;
- 5) de behandeling van de geïnterneerden;
- 6) de heroriëntering en de modernisering van de gevangenisgebouwen;
- 7) de verbetering van de arbeidsvoorwaarden van een aantal categorieën van ambtenaren binnen Justitie;
- 8) de hervorming van de Raad van State;

9) het vreemdelingenbeleid;

Een eerste domein betreft het verhogen van de toegankelijkheid van Justitie. De mediatisering van justitie geeft soms een vertekend beeld. Er worden in onze justitiepleizen veel meer burgerlijke, sociale en handelszaken behandeld dan strafzaken. Elke rechtsonderhorige heeft grote verwachtingen. De Minister van Justitie onderzoekt nu hoe ze de uiteenlopende reacties op het ontwerp tot solidarisering van het gerechtelijk risico kan verzoenen.

In overleg met de balies zal de regering nagaan hoe men de aanrekening van de erelonen kan regelen zonder de toegang tot justitie te verminderen.

De rechtshulp werd herzien. Een evaluatie dringt zich evenwel op. De vereenvoudiging van het taalgebruik in rechtszaken wordt reeds lang beloofd. De regering legt een ontwerp neer dat de leesbaarheid van deurwaardersakten verbetert. De Hoge Raad voor Justitie zal worden uitgenodigd bij te dragen aan de vereenvoudiging van gerechtelijke documenten. Tot slot is er ook de vraag tot vereenvoudiging van de procedures. Het uitstekend werk dat de heren Erdman en de Leval hebben verricht zal worden vertaald in wetgevend werk en in een handleiding van goede praktijken.

Een tweede actiedomein is het terugdringen van de gerechtelijke achterstand. De gerechtelijke achterstand is geen fataliteit. Alleen trek je in enkele maanden niet recht wat decennialang aansleept. Er zijn ontwerpen ingediend bij het parlement en bij de Raad van State. We beschouwen dit een prioritaire aangelegenheid. De protocolakkoorden met de gerechtelijke overheden worden verdergezet. De mobiliteit van magistraten wordt vergemakkelijkt. De werklastmeting bij de parketten zal toelaten om de middelen beter te verdelen. Onnuttige activiteiten die magistraten nu nog moeten verrichten, worden afgeschaft. Misbruik van de toegang tot justitie wordt systematisch ontmoedigd.

In 2005 krijgen we de eerste toepassingen van het Phenix-programma. De informatiseringoperatie wordt in een eerste fase doorgevoerd in de parketten en in de politierechtbanken, in de vredegerichten en ook voor een gedeelte in de arbeidsrechtbanken. De noodzakelijke financiële middelen zullen worden vrijgemaakt.

De verouderde rechterlijke organisatie veroorzaakt vertragingen. Voor het eind van het jaar worden voorstellen neergelegd die de korpschef een grotere autonomie geven in beheer van het personeel en van de materiële middelen. De regering zal ook een nieuwe configuratie van de gerechtelijke arrondissementen voorstellen. Alle gerechtelijke arrondissementen zijn bij deze hervorming betrokken. In het kader van deze hervorming zal ook de gerechtelijke organisatie van Brussel en van Vlaams-Brabant onderzocht worden. Er zal daarbij een keuze gemaakt worden tussen verschillende scenario's. Een eerste scenario bestaat uit een diepgaande decentralisatie van de rechtbank van eerste aanleg van Brussel. In dit kader zou een nieuwe afdeling van het parket, of zelfs een nieuwe afdeling van het parket en van de rechtbank, opgericht worden met als zetel Halle. Een tweede scenario zou streven naar de splitsing van het gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en naar de oprichting van een rechtbank van eerste aanleg en van een parket te Halle. Dergelijke ingrepen veronderstellen een wijziging van de regels bedoeld in hoofdstuk VI van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken. Deze wijzigingen zullen geen afbreuk mogen doen aan de huidige rechten van de rechtsonderhorigen om rechtspleging in het Nederlands of het Frans te bekomen.

Op de derde plaats wil de regering een justitie die bijdraagt tot een vreedzaam samenleven. Onze magistraten worden al te veel in de rol geduwd van conflictbeheerder. De regering is overtuigd dat er een mentaliteitswijziging nodig is bij alle partners van justitie. Wetswijzigingen alleen volstaan niet.

In familiezaken stelt de regering voor om de foutloze echtscheiding in te schrijven in ons recht en steunt ze het wisselend hoederecht wanneer de individuele toestand het toelaat. De oprichting van een familierechtbank bevoegd voor alle familiale geschillen zal overwogen worden. Het ontwerp op de gerechtelijke en buitengerechtelijke bemiddeling wordt binnen afzienbare tijd gestemd. De regering zal de noodzakelijke besluiten nemen. Het ontwerp dat, in bepaalde gevallen van buitengewone schuldenlast, toelaat om alle schulden te schrappen wordt neergelegd in het parlement.

De hervorming van de wet 1965 op de jeugdbescherming en de behandeling van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd, heeft het voorwerp uitgemaakt van heel wat overleg en moet toelaten om beter te strijden tegen de jeugdmisdadigheid. Het nieuwe ontwerp biedt in dit verband een veelheid van mogelijkheden aan de jeugdmagistraten om gericht de socio-educatieve, herstelgerichte en, desgevallend, bestraffende maatregelen te nemen die zich opdringen. Voor deze laatste categorie van maatregelen wordt gedacht aan een instelling van jonge, primaire delinquenten die daar een intensieve begeleiding zullen krijgen, ver van de criminogene invloeden die in de klassieke gevangenissen aanwezig zijn. De straf is een niet te verwaarlozen onderdeel van het educatief proces, maar dient begeleid door een resocialisatieproces. Bemiddeling, herstelgericht overleg, het verantwoordelijk stellen van de jongere en zijn ouders zijn sleutelbegrippen van het ontwerp dat binnenkort in het parlement wordt neergelegd.

Een vierde domein is de strafuitvoering. Overbevolking, verhoogd risico op recidive en het mislukken van de resocialisatie, geweld en misbruiken in de gevangenissen die leerscholen van de criminaliteit zijn geworden, zijn de uitdagingen waarvoor we staan. Het meest nijpende probleem is daarbij de overbevolking. De regering zal het nodige doen om de overbevolking, die onze gevangenissen onbestuurbaar maakt, te verminderen. Zo rekent ze op de medewerking van het parlement om de wet op de overdracht van veroordeelde personen zonder duurzame band met België met het oog op een strafuitvoering in hun land van herkomst, snel te stemmen.

De toelatingsvoorwaarden voor het elektronisch toezicht en voor straffen en maatregelen die een alternatief vormen voor de gevangenisstraf worden verruimd.

Een geslaagde reïntegratie in de samenleving is de beste waarborg tegen recidive en maakt, net als het herstel van de schade die het slachtoffer heeft opgelopen, deel uit van ons penitentiair beleid. Ook een hervorming van de voorlopige hechtenis dringt zich op. Duizenden personen bevinden zich in voorhechtenis in afwachting van een definitief vonnis.

Korte gevangenisstraffen worden sedert lang niet meer uitgevoerd uit plaatsgebrek. Daarom zal de regering voorstellen om straffen onder de zes maanden systematisch te vervangen door een geldboete of door een werkstraf. Elektronisch toezicht zal worden ingevoerd als een autonome straf. Een speciaal agentschap krijgt de opdracht om de invordering van geldstraffen te verzekeren.

Met het ontwerp Dupont dat momenteel in het parlement besproken wordt krijgt de interne rechtspositie van de gedetineerde vorm en inhoud. Volgend trimester wordt het ontwerp op de strafuitvoeringsrechtbank voorgesteld. De externe rechtspositie van de gedetineerde wordt verbeterd en er wordt beter gewaakt over de belangen van het slachtoffer.

Als vijfde actiedomein ziet de regering een betere verzorging en behandeling van de geïnterneerden. De behandeling van geïnterneerden zou eigenlijk geen taak van Justitie mogen zijn. Een gevangenis is niet de geschikte plaats om hen te verzorgen. De regering neemt de nodige en dringende maatregelen om in Vlaanderen een instelling van sociaal verweer op te richten en de capaciteit van Paifve uit te breiden. De werkgroep onder leiding van Professor Cosyns onderzoekt de organisatie van de internering en de organisatie en afstemming van het verzorgingsaanbod binnen en buiten de instellingen van sociaal verweer.

Een zesde punt is de heroriëntering en modernisering van de gevangenisgebouwen. Meerdere maatregelen worden genomen om de verouderde infrastructuur te moderniseren. Onder meer om de beveiliging van onze gevangissen te verbeteren wordt het meerjarenplan gebouwen aangepast.

Als zevende actiedomein kiest de regering voor een verbetering van de randvoorwaarden van bepaalde categorieën van ambtenaren. Justitie in beweging krijgen veronderstelt namelijk dat de actoren de hervormingen onderschrijven. Ook al is de budgettaire ruimte beperkt, toch wil de regering een inspanning leveren om het sociaal statuut van een aantal beroepscategorieën te verbeteren. Dit geldt in het bijzonder voor de magistraten.

We willen de rondetafels inzake de gevangissen ter harte nemen, in het bijzonder wat betreft de opleiding van de penitentiaire beambten. Een reorganisatie van de gevangenissector wordt overwogen, waarbij gewestelijke directies zouden worden opgericht die beschikken over een grotere beheersautonomie en meer verantwoordelijkheid en die meer bepaald tot doel zouden hebben de relaties te verbeteren tussen het personeel van de gevangissen en de Algemene directie. Ook wordt eraan gedacht het beheer van de gevangenissector toe te vertrouwen aan een Agentschap.

In samenwerking met de Hoge Raad voor Justitie wordt een opleidingsinstituut voor het personeel van de rechterlijke orde opgericht.

Ook zal de Regering werk maken van de hervorming van het statuut van de ambtenaren van de buitendiensten van de Staatsveiligheid en van de loopbaan van de parketjuristen en referendarissen

Een achtste domein heeft betrekking op de hervorming van de Raad van State. De gerechtelijke achterstand bij de Raad van State bedraagt vandaag twee en een half jaar in vreemdelingendossiers en bijna vijf jaar in andere dossiers. Begin van dit jaar waren er 41.066 zaken hangende bij de Raad van State, waarvan 27.957 beroepen in vreemdelingenzaken.

De regering wil deze achterstand terug dringen. Naast de afdelingen Administratie en Wetgeving krijgt de Raad van State een derde afdeling Vreemdelingenzaken. Deze afdeling krijgt naar het voorbeeld van de hervorming in de Hoven van Beroep vier tijdelijke kamers

De Eerste Voorzitter en de voorzitter van de Raad van State, in samenspraak met de afdelingsvoorzitters moeten instaan voor de beheersing van het contentieux en de optimale

aanwending van de middelen. Een rapportering naar de regering over de behaalde resultaten zal worden voorzien. Ten dien einde zal in samenspraak met de Raad van State een protocol worden gesloten met betrekking tot het beheer van de menselijke middelen. Ook zullen de managementinstrumenten die binnen de hoven en rechtbanken gehanteerd worden (vb. werklasmeting) zoveel als mogelijk toegepast worden op de Raad van State.

Het principe van de alleenzetelende rechter dat reeds van toepassing is in de gevallen van uiterst dringende noodzakelijkheid, bij gewone schorsingen en in het annulatiecontentieux aangaande maatregelen genomen met toepassing van de vreemdelingenwet, zal worden uitgebreid tot bepaalde categorieën van zaken zonder afbreuk te doen aan het recht om een kamer met drie rechters te vragen. De procedures zullen eveneens vereenvoudigd worden zonder evenwel afbreuk te doen aan de rechten van de verdediging.

In het najaar zal de Regering het wetsontwerp in het Parlement indienen. Samen met de Minister van Justitie zal een overleg met de balies opgestart worden met betrekking tot de problemen in het kader van de geschillenbeslechting voor de Raad van State.

Wat het vreemdelingenbeleid betreft, zal er op toegezien worden dat de asielinstanties de mogelijkheid hebben om de asielaanvragen binnen een redelijke termijn te behandelen. Een nieuwe commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen wordt eerstdaags benoemd. Om de achterstand bij de Vaste Beroepscommissie voor vluchtelingen weg te werken zal een wetsontwerp ingediend worden waardoor de magistraten bij dit rechtscollege vaker alleen zullen kunnen zetelen, met dien verstande dat de alleenzetelende rechter steeds de verwijzing kan vragen naar een kamer met drie rechters. De openstaande betrekkingen van magistraat binnen dit college worden prioritair ingevuld in functie van de behoeften die worden vastgesteld op het terrein.

Er wordt een structureel overleg tussen de ministeries van Binnenlandse en Buitenlandse zaken opgestart met het oog op het wegwerken van de knelpunten en vooral de misbruiken voor wat betreft de visa en de snellere uitreiking van deze.

Daarnaast is er heel wat wetgeving in voorbereiding. De regering wil trouwens werk maken van een vlotte omzetting van de talrijke richtlijnen op het vlak van asiel en immigratie. Zij wil de strijd tegen misbruiken van de immigratieprocedures intensifiëren. In de eerste plaats gaat het hier over het aanpakken van schijnhuwelijken en de fraude inzake gezinshereniging. Bij de omzetting van de richtlijnen 2003 86 en 2004 38 in het nationaal recht worden de controlemogelijkheden verbeterd, onder meer de termijnen waarbinnen gecontroleerd wordt, waardoor het definitief verblijfsrecht kan geweigerd worden aan personen die hun verblijfsrecht op onrechtmatige wijze verkregen hebben. Daarenboven zal het afsluiten van een schijnhuwelijk strafbaar gesteld worden. .

De identiteitsfraude zal worden tegengegaan door waar nodig en met respect voor de privacyreglementering beroep te doen op biometrisch materiaal. Deze aangelegenheid zal via de programmawet geregeld worden.

De mogelijkheid om slachtoffers van mensenhandel een verblijfsstatuut toe te kennen zoals die nu in een omzendbrief voorzien is en waarbij bepaald wordt dat een bescherming wordt toegestaan in het geval er met het gerecht wordt samengewerkt, zal nog voor het einde van het jaar geregeld worden.

Inmiddels is ook de richtlijn gepubliceerd die een basis geeft voor de uitwerking van een regeling voor de subsidiaire bescherming. De regering zal in het parlement voor het einde van het jaar 2004 een wetsontwerp neerleggen. De procedure voor het verkrijgen van een subsidiaire bescherming zal verwerkt worden in de bestaande asielprocedure ten einde de personen die recht hebben op een internationale bescherming te kunnen beschermen en om het procedureshoppen tegen te gaan.

(8) Europa: de droom wordt werkelijkheid

In 2001 werd onder Belgisch voorzitterschap op de Europese top van Laken beslist een Conventie op te richten die als opdracht kreeg een Europese grondwet uit te werken. Inmiddels is deze Europese grondwet een feit. Hiertoe zullen ook afspraken met betrekking tot een ratificatiekalender worden gemaakt met de deelstaatparlementen, en dit met het oog op een zo snel mogelijke ratificatie.

In het parlement werden er reeds een aantal voorstellen neergelegd om al dan niet een consultatief referendum onder de bevolking in te richten. In ieder geval zal, referendum of niet, met het oog op een breed maatschappelijk debat, vooraf een brede voorlichtingscampagne rond de Europese grondwet worden op touw gezet.

De ratificatie van de grondwet moet ook het startsein betekenen van een verdere verdieping van de Europese Unie. Alle aandacht moet daarbij in de komende jaren gaan naar Lissabon plus (het opzetten van een meer gestructureerde en meer intense Europese sociaal-economische aanpak, met oog voor het evenwicht tussen de economische en de sociale en ecologische verzuchtingen), Tampere II (een gezamenlijk beleid inzake asiel, migratie, justitie en politie), een nieuw stabiliteits- en groeipact, een krachtige gezamenlijke defensie en een geloofwaardig buitenlands beleid.

Gezien het steeds toenemend belang van diensten in onze economie, zal ons land actief deelnemen aan de onderhandelingen omtrent de dienstenrichtlijn; hierbij zullen vragen worden gesteld over bepaalde basisprincipes en zal een bijzondere aandacht worden gevraagd voor de gevolgen binnen meerdere sectoren waarvan sommige, gedeeltelijk dan wel geheel, zouden moeten uitgesloten worden van het toepassingsgebied van het voorstel.

De regering herhaalt haar vraag om een richtlijn over diensten van algemeen belang uit te werken.

België zal er ook voor ijveren dat de Unie uitgebreid tot 25 lidstaten voldoende financiële middelen krijgt om deze nieuwe opdrachten te kunnen vervullen. Ons land zal, met inachtnaam van een realistisch uitgavenniveau, ook ijveren voor:

- een (geleidelijke) afschaffing van alle correctiemechanismen en de invoering van correcte, objectieve berekeningsmechanismen; het behoud van de British rebate is in ieder geval niet langer gerechtvaardigd;
- het uitsluiten van de administratieve uitgaven bij de berekening van de zogenaamde nettosaldis;
- het invoeren van nieuwe, autonome, eigen middelen;
- en het behoud van een ambitieuze sociale cohesiepolitiek overal in de Unie, hetgeen onder meer voldoende financiële middelen inhoudt voor onder andere de actueel geholpen regio's.

De Europese Commissie oordeelt dat Turkije voldoet aan de toetredingscriteria van Kopenhagen. België pleit er dan ook voor vanaf volgend jaar toetredingsonderhandelingen te starten met Turkije.

Tot slot dient er eerst werk gemaakt te worden van het functioneren van het Europa met 25 lidstaten. Allezins blijft het nodig dat op bepaalde domeinen een versterkte samenwerking kan worden ontwikkeld teneinde de Europese dynamiek voort te zetten en te intensifiëren.

(9) Een geëngageerd buitenlands beleid.

Veiligheid en stabiliteit in de wereld zijn de basisvoorwaarden voor politieke, economische en sociale ontwikkeling.

Voor de ontwikkeling van de zwakste economieën is noodzakelijk om die stabiliteit te bereiken.

Maar ook militaire middelen, ook Belgische, kunnen daartoe bijdragen. België zal in de komende jaren deelnemen aan een aantal vredesoperaties in het kader van de VN, de EU en de NAVO. Wij zullen aanwezig blijven in Afghanistan (ISAF) en in Kosovo (KFOR) en deelnemen aan de Europese operatie in Bosnië-Herzegovina (ALTHEA). België zal evenwel geen troepen zenden naar Irak.

België zal zijn defensie verder aanpassen aan de uitdagingen van de 21^e eeuw. Daarom is de transformatie van onze strijdkrachten tot een kleiner, flexibeler, mobieler, beter uitgerust en sneller inzetbaar leger een noodzaak. Daartoe werden de voorbije maanden reeds de eerste nieuwe investeringen, voorzien in het Stuurplan van Defensie en het Oriëntatiedocument inzake grote investeringen 2004-2007, uitgevoerd. Tevens zal een nieuw, aangepast personeelsstatuut worden uitgewerkt dat beter afgestemd is op de noden van een professionele krijgsmacht en zal een grondige herziening en vereenvoudiging van de wetgeving op de overheidsopdrachten worden voorbereid binnen een Europees kader.

België zal zich blijven inzetten voor het slagen van het vredesproces in Centraal Afrika. Daartoe zullen wij alle facetten van de transitie in de Democratische Republiek Kongo ondersteunen (geïntegreerd leger op de been brengen, voorbereiding van verkiezingen, versterking van rechtstaat en instellingen, sociaal-economisch herstel bewerkstelligen). Meer in het bijzonder wil België:

- zijn ontwikkelingsmiddelen blijven concentreren in de regio van de Grote Meren;
- onze Europese partners sensibiliseren om zich sterker te engageren teneinde de conflicten in de regio op te lossen, onder meer in het kader van de MONUC waarvan de werking en vooral het mandaat versterkt worden; België is bereid daaraan bij te dragen, rekening houdend met de aanbevelingen van de Senaat;
- binnen de EU en met andere partners zoals de VS en Zuid-Afrika afspraken maken over de verdere, snelle opleiding en uitrusting van het nieuwe, verenigde en geïntegreerde Kongolese leger en politiekorps;
- helpen bij het organiseren in het kader van de VN, van de Grote Merenconferentie.

Bewust van het scharnierjaar dat zich aandient met betrekking tot het bereiken van de Millenniumobjectieven zal de regering verdere stappen zetten in het groeipad voor ontwikkelingssamenwerking tot 0,7% van het BBP. Trouwens, om de schuldenlast van de armste landen terug te dringen en nieuwe ontwikkelingsmiddelen te genereren, zal de regering nauwgezet onderzoeken of zij zich kan aansluiten bij pertinente internationale initiatieven.

Tijdens haar voorzitterschap van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa in 2006 (en haar lidmaatschap van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties in 2007 en 2008) zal ons land een belangrijke stem vertolken in mondiale vraagstukken waarmee wij ook bij ons worden geconfronteerd zoals migratiestromen, de wapensmokkel, het terrorisme, virale epidemieën, drugs- en mensenhandel. Bovendien zal België bijzonder belang hechten aan de structurele ondersteuning van het democratiseringsproces in sommige lidstaten van de OVSE, onder meer door de monitoring van verkiezingen, de controle van de grenzen, de uitbouw van de civiele maatschappij en de uitbouw van een onafhankelijke rechtspleging.

De agenda van Doha moet uitmonden in eerlijke wereldhandel. Daartoe is een multilateraal systeem noodzakelijk dat de wereldhandel omkadert en reguleert. Zo kan het een instrument worden van herverdeling en rechtvaardige ontwikkeling. Ons land is dan ook opgetogen over het recent in Genève bereikte kaderakkoord, en meer bepaald de beslissingen betreffende de afschaffing van de mechanismen die de wereldhandel belemmeren zoals bijvoorbeeld exportsubsidies en de beslissingen ter verbetering van de toegang van de producten van de derde wereldlanden tot onze markten.

Inzake de “IJzeren Rijn” zal het arbitragetribunaal van Den Haag spoedig een uitspraak doen voor zover het Nederlandse Parlement de nodige instrumenten ratificeert. België zal op de uitvoering toezien.

Tot slot organiseert ons land volgend jaar van drie tot vijf maart de Derde Internationale Conferentie over Federalisme, waarbij een uitwisseling van ideeën en ervaringen met vormen van federalisme vanuit verschillende invalshoeken zal plaatsgrijpen.
